

Matti Kantola

Jalkaterapian koulutusohjelman harjoittelun kehittämistyö

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Jalkaterapeutti ylempi AMK
Sosiaali- ja terveysalan
kehittäminen ja johtaminen
Opinnäytetyö
8.11.2010

Tekijä(t) Otsikko	Matti Kantola Jalkaterapian koulutusohjelman harjoittelun kehittämistyö
Sivumäärä Aika	45 sivua + 1 liite 8.11.2010
Tutkinto	Jalkaterapeutti ylempi amk
Koulutusohjelma	Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen
Suuntautumisvaihtoehto	
Ohjaaja(t)	Lehtori Arja Laakkonen
<p>Harjoittelu muodostaa ison osan tutkintoon johtavista sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopinnoista. Harjoittelulla on tärkeä rooli teorian ja käytännön yhdistäjänä. Harjoittelu muodostaa yhteyden opiskelun ja työelämän välille. Metropolia ammattikorkeakoulun jalkaterapian koulutusohjelmassa harjoittelu tapahtuu suurelta osin hyvinvointi- ja toimintakykyklusterin moniammatillisessa palvelutoimintayksikkö Positiassa.</p> <p>Jalkaterapian koulutusohjelma on asettanut yhdeksi tavoitteekseen harjoittelun kehittämisen. Tässä opinnäytteessä on laadittu kehittämissuhteita harjoittelulle Positiassa. Opinnäytetyössä kartoitettiin jalkaterapeuttiopiskelijoiden mielipiteitä ja kehittämissuhteita kyselytutkimuksella (n = 26). Kysely sisälsi mielipidekysymyksiä, monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Kerätty aineisto käsiteltiin kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen sisällön analyysin periaattein. Aineiston avulla laadittiin kehittämissuhteita harjoittelulle.</p> <p>Keskeiseksi nousi yhteisten käytänteiden kehittäminen ja selkeyttäminen. Oleellista olisi kehittää myös asiakashankintaa, jotta asiakaskunta monipuolistuisi. Harjoittelun ajoituksen muuttaminen jaksottaisesta jatkuvasti tapahtuvaksi näyttäisi olevan järkevää. Kartoituksen perusteella vertaistutoritoiminta koettiin omaa ammatillisuutta kehittäväksi ja hyväksi toimintamuodoksi.</p>	
Avainsanat	Harjoittelu, jalkaterapia, ammattikorkeakouluopiskelu

Author(s) Title	Matti Kantola Practical Training Development Project in the Dep. of Podiatry
Number of Pages Date	45 pages + 1 appendix Autumn 2010
Degree	Master of Health Care
Degree Programme	Social Services and Health Care Development and Management
Specialisation	
Instructor(s)	Arja Laakkonen, Senior lecturer
<p>The practical training forms a large part of the studies in social- and healthcare. The work placement practice has an important role in combining theory and practice and it creates a natural connection between education and working life. The practice in the department of podiatry of Metropolia University of Applied Sciences is mostly carried out in the multi-professional student clinic Positia. One of the goals set by the department of podiatry is work place practice development. In this thesis the study (n = 26) was made to investigate the opinions of podiatry students and based on that suggestions for development were made. The questionnaire included opinion questions, multiple choice questions and open questions. The data were analysed with qualitative and quantitative content analysis. The main result was to develop and clarify the common procedures. It is essential to develop customer acquisition in order to get more diversified customer base. Changing the training from intermittent to constantly ongoing seems to be reasonable. Based on the study peer tutoring increases students' professional development and is therefore useful.</p>	
Keywords	practical training, podiatry

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Jalkaterapian koulutusohjelman harjoittelun kehittäminen	2
2.1	Harjoittelu ammattikorkeakouluissa	3
2.2	Harjoittelu jalkaterapian koulutusohjelmassa	5
3	Opinnäytetyön tarkoitus	7
4	Onnistuneen harjoittelun osa-alueet	8
4.1	Oppimisympäristö	8
4.2	Taidon oppiminen - teorian ja käytännön yhdistäminen	9
4.3	Harjoittelun ohjaaminen	11
4.4	Vertaistutorointi	14
4.5	Työelämävastaavuus - asiantuntijaksi kasvaminen	15
5	Kartoituksen toteutus	17
5.1	Aineiston keruu	17
5.2	Aineiston analysointi	18
5.3	Kartoituksen tulokset	19
6	Kehittämisehdotuksen laatiminen	29
6.1	Kartoituksesta esille nousseet kehittämishaasteet	29
6.2	Kehittämisehdotuksia	31
6.2.1	Oppimisympäristö	31
6.2.2	Asiakkaat	31
6.2.3	Ohjaus	32
6.2.4	Vertaistutorointi	33
6.2.5	Harjoittelun ajoitus ja kuormittavuus	33
6.2.6	Harjoittelua tukevat opinnot	34
6.2.7	Harjoittelun tavoitteet	35
6.2.8	Ammatillinen kehittyminen	35
7	Pohdinta	36
7.1	Kehittämistyön luotettavuus	36

7.2	Kehittämistyön eettisyys	37
7.3	Tulosten tarkastelua	38
	Lähteet	42
Liite 1.	Kyselylomake	

1 Johdanto

Ammattikorkeakoulut perustettiin tiedekorkeakouluille rinnakkaisiksi ja statukseltaan kilpailukykyisiksi koulutusväyliksi. Ammattikorkeakouluissa painottuu ammatillinen osaaminen ja työelämäyhteydet. (Stenström – Laine - Valkonen 2004: 111-112.) Yksi ammattikorkeakoulu-uudistuksen lähtökohta on ollut koulutuksen ja työelämän vastavuuden lisääminen (Konkola 2003: 10). Ammattikorkeakoululaissa määritellään, että koulutus antaa valmiudet työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä ammatillisiin asiantuntija-tehtäviin (Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351). Asiantuntijuudessa olennaista on myös käytännön kokemuksen kautta muodostunut käytännöllinen tieto, joka yhdessä teoreettisen tiedon ja itsesäätelytiedon kanssa muodostaa asiantuntijan tietoperustan (Stenström ym. 2004: 112).

Harjoittelu muodostaa noin kolmanneksen ammattikorkeakouluopinnoista sosiaali- ja terveysalalla. Onnistunut harjoittelu tukee asiantuntijuuden kehittymistä ollen tärkeä käytännön tiedon oppimiskanava. Harjoittelun kehittäminen on mielekästä, koska harjoittelu sisältää luonnollisen yhteyden ammatillisen koulutuksen ja työelämän välille (Konkola 2003: 11).

Keskeinen asiantuntijuuden kehittämisen liittyvä kysymys on muodollisen koulutuksen ja epämuodollisen, informaalin, oppimisen suhde. On arvioitu, että koulutuksessa käsiteltävästä tiedollisesta opetuksesta hyvin vähän siirtyy työelämän tilanteisiin ja ei juuri-kaan ole evidenssiä siitä, että korkeakoulutuksen aikana hankittaisiin yleisiä taitoja, joiden ajatellaan syntyvän opetuksen sivutuotteena. (Tynjälä 2007: 18-19.) Stenström ym. tutkivat 2004 ammattikorkeakoulusta valmistuneiden sijoittumista työelämään. Yhteensä lähes 2000 opiskelijaa osallistui tutkimukseen sosiaali- ja terveysalalta, tekniikan- ja liikenteen ja hallinnon- sekä kaupan alalta. Vastajaat arvioivat, että ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työelämävalmiudet olivat puutteelliset toimia työelämässä menestyksekkäästi. (Stenström ym. 2004: 114-124.)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kehittää jalkaterapeuttikoulutusta. Tavoitteena on luoda kehittämisehdotuksia harjoittelun kehittämiseksi Metropolia ammattikorkeakoulun Positia palveluyksikössä. Harjoittelu Positiassa muodostaa suuren osan jalkaterapeuttiopiskelijoiden harjoittelusta. Ulkopuoliset harjoittelupaikat eivät pysty yksin vastaamaan opiskelijoiden harjoittelusta, koska harjoittelupaikkoja on suhteellisen vähän ja monissa harjoittelupaikoissa jalkaterapian menetelmiä ei pääse harjoittelemaan monipuolisesti. Positian harjoittelussa on mahdollisuus kehittää ja testata uusia toimintatapoja työelämään. Harjoittelu toimii hyvänä kiinnekohtana koulutusohjelmien opettajilla työelämään ja on tärkeä väylä koulutuksen ja työelämän vuoropuhelussa. Tämä opinnäytetyö sai ideansa edellä mainituista kehittämistarpeista.

2 Jalkaterapian koulutusohjelman harjoittelun kehittäminen

Jalkaterapian koulutusohjelman yhdeksi strategiseksi pääkehittämisalueeksi on nimetty vuosina 2009 ja 2010 harjoittelun kehittäminen. Harjoittelun kehittäminen on osa koulutusohjelman opetuksen kehittämistä. Opetuksen kehittämiseen liittyy osaamisperusteisen opetussuunnitelman kehittämistyö, johon harjoittelun kehittäminen olennaisesti myös liittyy. Metropolia ammattikorkeakoulussa siirrytään osaamisperusteisiin opetussuunnitelmiin 2011-2012.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään ensisijaisesti harjoittelutoiminnan kehittämiseen palvelutoimintayksikkö Positiassa. Keskeisimmät kehittämiskohteet ovat harjoittelukäytänteet, harjoittelun ajoitus ja integroiminen muuhun opetukseen. Kehittämisen lähtökohtana on aiemmin saatu palaute opiskelijoilta ja harjoittelua ohjaavilta opettajilta. Opiskelijat ovat lukukausittaisissa palautekeskusteluissaan tuoneet esille puutteita harjoittelusta sekä ohjaajat ovat kokoontumisissaan kertoneet havaitsemistaan kehittämisalueista.

2.1 Harjoittelu ammattikorkeakouluissa

Harjoittelu on olennainen osa opiskelua ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulututkinnoissa opintoihin kuuluu harjoittelua 30-120 opintopistettä ja sosiaali- ja terveysalan tutkinnoissa harjoittelun määräksi on asetettu vähintään 75 opintopistettä. Terveysalalla harjoittelu on ohjattua ja kokonaisuudessaan se muodostaa noin kolmasosan opiskelusta.

Työelämälähtöisyys on liitetty ammattikorkeakoulujen perustehtävään. (Raij 2003: 57). Ammattikorkeakoulujen opetuksen tulee olla käytäntöläheistä ja sen tulee auttaa työelämän ja ammattiin liittyvien ajankohtaisten ongelmien ratkaisussa. Harjoittelulla on tärkeä rooli käytännön ja teorian yhdistämisessä. Harjoittelu kytketään käytännössä ammattiopintoihin ja sen tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti ammattiopinnojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin ja tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. (Vesterinen 2002: 15.) Harjoittelussa opiskelijalla on mahdollisuus integroida oppimaansa käytäntöön ja yhdistää tieteellinen tieto käytännön osaamiseen. Kokemukset tulevasta ammatista saadaan ensisijaisesti harjoittelun kautta. (Sarajärvi 2003: 171.)

Useat tutkijat ovat todenneet, että suurin osa työelämässä tarvittavasta tietotaidosta on peräisin itse työelämästä. Ammattikorkeakoulujen harjoittelu tapahtuu myös usein työpaikoilla, jolloin päästään hyödyntämään oppimisympäristöjä, joissa oppiminen perustuu oppijan omalle toiminnalle ja sen haasteisiin. Oppiminen tapahtuu työstä saadun palautteen kautta, jonka jälkeen kehittymistä auttaa yhteisöllinen ja lopulta koko organisaation toiminnan kautta saatava palaute. (Salo 2006: 6.) Vahva kontekstuaalisuus edellyttää osallistumista käytännön toimintaan, jotta teoria ja käytäntö kohtaavat. Tämä edellyttää opiskelua käytännön työssä. (Janhonen - Vanhanen-Nuutinen 2005: 36.-38.)

Ammattikorkeakoulun pedagogiikan lähtökohtana voidaan pitää aikuisia ja työelämään suuntautuvia ihmisiä. Suuri osa ammattikorkeakoulun toiminnan periaatteista tulee

työelämästä ja elinkeinoelämästä. Toimintaa suuntaa ammattikorkeakouluissa työelämä ja yhä parempi ammatin hallinta, joka rakentuu harjoittelun ja oppilaitoksesta välittyvän teoreettisen tiedon kautta. (Kilpiläinen 2003: 31.-32.)

Ammattikorkeakouluissa pyritään tarkoituksellisesti yhdistämään oppilaitoksissa ja työsäoppimistä. Työelämäyhteistyö otetaan kokonaisvaltaiseksi huomioon koko opetussuunnitelmassa. Tavoitteena on tukea sekä käsitteellistä oppimista että taitoja, jotka auttavat kehittämään yrittelijäisyyttä ja toimimaan erilaisissa työympäristöissä. Tämän vuoksi teoriatietoa sovelletaan käytännössä ja työkokemuksia reflektoidaan työkokemusten avulla. (Tynjälä 2007: 22.)

Koska työelämälähtöisyys on ammattikorkeakouluissa oppimiskäsityksen pohjana, korostetaan autenttisia oppimisympäristöjä eli ammatillista harjoittelua. Tätä ajattelua kutsutaan situationaaliseksi oppimiseksi ja sen pedagogiseksi implikaatioiksi. Situationaalinen oppiminen pyrkii muuttamaan oppilaitoskulttuuria kohti työelämän asiantuntijakulttuuriin, jolle tyypillistä on jaettu asiantuntijuus, yhteisöllinen tietämyksen rakentuminen ja monimutkaiset avoimet ongelmat. Oppilaitoskulttuurissa ominaista puolestaan on ollut yksilöllisen suoriutumisen painottuminen ja tiedon rajautuminen kapeisiin ongelma- ja tiedonalueisiin. (Kotila 2003: 18.)

Harjoittelu sisältää usein yllätyksiä, rutiinista poikkeavia tilanteita, haasteellisuutta, sosiaalista vuorovaikutusta, ajattelun suuntaamista ja pohtimista. Opiskelijat ovat kokeneet työssä oppimisen antoisaksi, jos työ on monipuolista, haasteellista, alakohtaista, ongelmakeskeistä ja siihen liittyy asioiden pohtimista ja uuden oppimista. (Salo 2006: 9.) Harjoittelu ja työssä oppiminen kiinnittyvät myös vahvasti elinikäiseen tai elämälaajuiseen oppimiseen (Collin 2007: 125).

2.2 Harjoittelu jalkaterapian koulutusohjelmassa

Jalkaterapian koulutusohjelma on osa Metropolia ammattikorkeakoulun Hyvinvointi ja toimintakykyklusteria. Jalkaterapia on terveydenhuoltoalan ammatti, joten harjoittelun minimimäärä on opetussuunnitelmissa 75 op. Kaikki harjoittelu ei kuitenkaan tarkoita työssäoppimista vaan myös oppitunneilla tapahtuvat laboraatiot ovat harjoittelua. Tässä työssä harjoittelulla käsitetään työssä oppimisen opintojaksot, joita opiskelijat suorittavat oppilaitoksen ulkopuolisissa harjoittelupaikoissa tai oppilaitoksen omassa moniammatillisessa palvelutoimintayksikössä Positiassa.

Positia on hyvinvointi- ja toimintakykyklusterin palveluyksikkö, joka tuottaa apuvälinetekniikan, fysioterapian, jalkaterapian, optometrian, osteopatian, sosiaalialan, toimintaterapian ja bioanalytiikan palveluita ohjattuna opiskelijatyönä. Jalkaterapeuttiopiskelijat työskentelevät Vanhan Viertotien toimitiloissa. Ohjaajina toimivat koulutusohjelman opettajat ja klinikkaohjaajat. Toimintaa koordinoi Positian koordinaattori. Eri koulutusohjelmilla on erilaisia tapoja sen suhteen, kuinka monta opiskelijaa työskentelee kerralla Positiassa. Jalkaterapeutti- ja osteopaattioiskelijoita työskentelee yleensä koko saapumisryhmä, muilla koulutusaloilla opiskelijamäärät ovat pienempiä. Jalkaterapeuttiopiskelijat harjoittelevat Positiassa jalkaterapian menetelmiä kaikista ydinosuamisalueista (kts. kappale 4.5). Positia on avoin kaikille asiakkaille ja asiakkaat maksavat saamistaan palveluista. Hinnat ovat edullisemmat kuin vastaavat yksityisten palveluntuottajien hinnat.

Jalkaterapeuttiopiskelijat ottavat Positiassa asiakkaita vastaan siten, että asiakkaat tulevat klo 8.30, 10.00 ja 12.30. Yhtä aikaa asiakkaita saapuu 2-6. On pyritty siihen, että opeteltaessa uutta menetelmää, on opiskelijoilla mahdollisuus saada ohjausta enemmän. Myöhemmässä vaiheessa opiskelijat voivat työskennellä itsenäisemmin. Ohjaajia on työskentelypäivinä paikalla pääsääntöisesti kaksi.

Jalkaterapian koulutusohjelmassa opetussuunnitelmien kehittämistyö on ollut hyvin dynaamista, joten eri opiskeluryhmien opetussuunnitelmissa on jonkin verran eroja.

Pääsääntöisesti kuitenkin vuosien 2005-2010 opetussuunnitelmat ovat harjoitteluiden osalta samanlaiset. Opetussuunnitelmissa on seuraavat harjoittelujaksot:

- hoitava jalka-terapiatyö
- vanhusten jalkaongelmien hoito
- diabeetikon jalkaongelmien hoito
- työikäisten jalkaongelmien hoito
- ihotautien hoito jalkaterapiassa
- yksilöllisten tukipohjallisten valmistaminen
- lasten ja nuorten jalkaterapia ja jalkaongelmien hoito.

Harjoittelujaksojen toteutusten laajuuksissa on joitakin eroja. Toteutustavat ovat myös vaihdelleet jonkin verran sen suhteen, mitkä harjoittelujaksot on suoritettu oppilaitoksen ulkopuolella ja mitkä Positiassa. Kaikilla ryhmillä ulkopuolisia harjoitteluita ovat olleet ainakin osa opintojaksosta diabeetikon jalkaongelmien hoito ja ihotautien hoito jalkaterapiassa opintojakso. (Metropolian opinto-opas 2005-2010)

Ammattiin suuntautumisella tarkoitetaan opiskelijan suuntautumista opiskeltavaan alaan ja työhön (Janhonen - Vanhanen-Nuutinen 2005: 18). Harjoittelu tarjoaa opiskelijalle paljon työhön liittyviä kokemuksia, antaa näkemyksiä ja selventää opiskelun tavoitteita, mikä osaltaan vahvistaa ammattiin suuntautumista.

Jotta harjoittelujaksolta voidaan odottaa oppimistuloksia ja muutakin hyötyä, on kaikkien harjoittelun osapuolten oltava sitoutuneita toteutukseen. Opiskelijan sitoutumista edistää se, että hän on mukana asettamassa tavoitteita harjoittelulle. Sitoutumista edistää myös se, että opiskelija ymmärtää työpaikan toiminnan kokonaisuutta ja ymmärtää omien tehtäviensä merkityksen kokonaisuuden kannalta. (Vesterinen 2002: 38.) Jalkaterapian koulutusohjelman harjoitteluissa opiskelija pohtii harjoittelulle yksilöllisiä tavoitteita yhteisten opetussuunnitelmasta nousevien tavoitteiden rinnalle.

Asiantuntijuuden katsotaan syntyvän formaalin ja informaalin oppimisen tuloksena. Työelämässä kokemuksen kautta oppiminen edustaa jälkimmäistä. Toisaalta työelämässä harjoittelu saattaa sisältää myös formaalin oppimisen muotoja, kuten harjoitteluraportin kirjoittamista tms. Harjoittelun oppimistavoitteena on oppia omakohtaisten kokemusten kautta, autenttisissa tilanteissa työn tekemisen kautta, sen reflektoinnin ja merkitysten etsimisen kautta sekä yhteistoiminnassa ja vuorovaikutuksessa työyhteisön muiden jäsenten kanssa. Harjoittelujaksolle annetaan selkeät tavoitteet, joten opiskelija on tietoinen siitä, että hän on oppijana työssä mukana. (Vesterinen 2002: 30-31.)

Yhteistoiminnallisuutta harjoittelussa opiskellaan siten, että useimmiten harjoittelutilanteissa on mukana kaksi opiskelijaa. Toinen opiskelijoista on päävastuussa asiakkaan hoidosta ja toinen toimii vertaistuutorina. Vertaistuutori voi avustaa tilanteessa esimerkiksi kirjaamisessa ja välineiden hakemisessa, mutta keskeinen tavoite on osallistua päätöksentekoon ja ongelmaratkaisuun vastuustuutorin kanssa. Vertaistuutorointia toteutetaan myös siten, että pidemmän aikaa opiskelleet tuutoroivat nuorempia opiskelijoita heidän ensimmäisellä harjoittelujaksollaan.

3 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoitus on kehittää jalkaterapeuttikoulutusta. Työtä voidaan hyödyntää koulutusohjelmien Positia harjoittelun suunnittelussa ja toteutuksessa, opetussuunnitelmatyössä ja uusien ohjaajien perehdytyksessä.

Opinnäytetyön tehtävinä ovat:

1. kartoittaa opiskelijoiden mielipiteitä harjoittelusta kyselytutkimuksen avulla
2. laatia kehittämis ehdotuksia harjoittelulle.

4 Onnistuneen harjoittelun osa-alueet

4.1 Oppimisympäristö

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Fyysinen ympäristö käsittää muun muassa oppilaitoksen tilat, välineet ja materiaalit. Psyykkiseen ja sosiaaliseen oppimisympäristöön vaikuttavat opiskelijan kognitiiviset ja emotionaaliset tekijät sekä vuorovaikutukseen ja ihmissuhteisiin liittyvät tekijät. (Opetushallitus 2004.) Sosiaalisen oppimisympäristöön vaikuttavat opiskelijan verkostot. Psyykkisiä tekijöitä oppimisympäristössä ovat tunnelmat ja tunteet. Jännittäminen tai pelko estää oppimista ja esimerkiksi turvallisuus ja rento tunnelma edistävät. (Hatakka – Nyberg 2009: 8-9.)

Oppimista kuvataan kontekstisidonnaiseksi toiminnaksi, joka on aina yhteydessä siihen toimintaan, kontekstiin ja kulttuuriin, jossa tietoa opitaan ja käytetään (Sarajärvi 2003: 170). Oppiminen on siis tilannesidonnaista. Keskeinen elementti on, että opiskelijat suorittavat tehtäviä ja ratkaisevat ongelmia ympäristössä, joka heijastelee niitä käyttötilanteita, joissa he myöhemmin tietoa tulevat käyttämään. Täten opiskelijat ymmärtävät tiedon käyttötarkoituksia ja käyttävät aktiivisesti sitä. Oppimisympäristössä on myös olennaista, että opiskelijat saavat malleja ekspertin toiminnasta ja oppivat ajattelemaan ekspertin tavoin. (Tynjälä 1999: 143.)

Hyvä oppimisympäristö edesauttaa opiskelijan oppimista käytännön harjoittelujaksoilla. Turvallinen ja salliva ilmapiiri vaikuttaa positiivisesti oppimiseen ja edistää syvällistä oppimista. Jos oppimisympäristön tavoitteet ovat samansuuntaisia oppimisen tavoitteiden kanssa, on todettu opiskelijoiden itsenäisyyden ja oppimismotivaation lisääntyvän. (Sarajärvi 2003: 171.)

Työyhteisön sosiaalinen toimivuus on kivijalka työssä viihtymiselle ja motivaatiolle ja on yhteydessä myös työn tuloksiin (Helakorpi - Olkinuora 1997: 31). Ympäristö vaikuttaa ihmiseen ja ihmisen on mahdollista vaikuttaa omaan ympäristöönsä. Ammatikorkeakoulu sisältää monia elementtejä, jotka tekevät oppimisympäristöstä sellaisen, että opiskelijat ja ohjaajat ajautuvat helposti muutosten, kilpailun, suorittamisen ja kiireen oravanpyörään. Vaikka opiskelija ja ohjaaja ymmärtäisivätkin tarvitsevansa oppimisympäristössä rauhaa, on ympäristön vaikutus niin valtaisa, että rauha, hyvinvointi ja onnellisuus voivat jäädä ainoastaan ajatuksen tasolle. (Isokorpi 2009: 37.)

Työyhteisö, jossa on tilaa inhimillisille tarpeille ja tunteille, tukee hyvinvointia. Ohjaajan välittäessä opiskelijoiden jaksamisesta ja hyvinvoinnista hän viestittää arvostuksesta heitä kohtaan, jolloin opiskelijat oppivat paremmin ja suoriutuvat tehtävistään paremmin. (Isokorpi 2009: 39.)

Harjoittelussa hyödynnetään avoimia oppimisympäristöjä, joissa oppiminen perustuu opiskelijan omalle toiminnalle ja sen haasteisiin. Parhaiten yleensä opitaankin siinä kontekstissa, jossa toimintaa sovelletaan. Harjoittelussa oppinen näyttää tapahtuvan ensiksi työstä saadun yksilöllisen palautteen kautta, jonka jälkeen kehittymistä auttaa yhteisöllinen ja lopulta koko organisaation toiminnan kautta saatava palaute. (Salo 2006: 6.)

4.2 Taidon oppiminen - teorian ja käytännön yhdistäminen

Korkeatasoisen osaamisen kehittäminen vaatii teoreettisia, käytännöllisiä ja toiminnan itsesäätelyn kehittäviä elementtejä ja liittää niitä toisiinsa. Asiantuntijuutta voidaan kuvata kolmen pääkomponentin avulla, jotka ovat käsitteellinen tieto, kokemuksellinen tieto ja toiminnan säätelyä koskeva tieto. Asiantuntijuudessa nämä elementit ovat tiiviisti integroituneet toisiinsa, josta seuraa, että asiantuntijuutta kehitettäessä näiden komponenttien integrointi on tärkeää. (Tynjälä 2007: 11-21.)

Keskeinen asiantuntijuuden kehittämisen kysymys on, millainen on muodollisen koulutuksen ja epämuodollisen oppimisen suhde. Muodollinen koulutus perinteisesti tuottaa eksplisiittistä tietoa ja epämuodollinen oppiminen työssä tuottaa lähinnä implisiittistä tietoa. Eksplisiittisellä tiedolla tarkoitetaan sellaista tietoa, joka voidaan ilmaista verbaalisesti, visuaalisesti tai erilaisten symbolien avulla. Implisiitisellä tiedolla tarkoitetaan ns. hiljaista tietoa, joka ei ole helppo ilmaista sanallisesti ja joka syntyy kokemusten kautta. (Tynjälä 2007: 12-18.) Hiljainen tieto on sellaisia työssä tarvittavia taitoja, jotka ilmenevät toiminnallisena tietona ja jotka ovat osa työn kokonaishallintaa, mutta eivät välttämättä ole tiedostettuja. Tämä ammattitaito on usein työn hyvässä suorittamisessa oleellista. (Pohjonen 2005: 103-104.)

Oppiminen työssä tapahtuu usein ennakoimatta, jolloin piilevä tai hiljainen tieto on myös merkittävää. Hiljainen tieto siirtyy harjoittelussa sosiaalisen kanssakäymisen ja tiedon jakamisen kautta. Toiminnallaan ohjaaja (asiantuntija) ilmaisee usein enemmän tietoa kuin sanallisesti. (Salo 2006: 9.)

Harjoittelussa opiskelijalla on mahdollisuus soveltaa teoreettisia tietoja, oppia vallitsevia käytäntöjä ja reflektoida ja konstruoida omia tietojaan. Harjoittelussa hankittu kokemuspohja asiasta auttaa ymmärtämään ja oppimaan oppilaitoksessa opiskeltavaa teorian tietoa. (Vesterinen 2002: 45.)

Ammatillinen osaaminen ja käytännön tieto, praktinen osaaminen syntyvät muualla kuin formaalissa opetuksessa. Koulutuksen ja työelämän välille tarvitaan kiinteää yhteistyötä ja tiedon vaihtoa, jota on esimerkiksi opiskelijoiden harjoittelujaksot opiskelun välissä. Kehittyminen asiantuntijaksi syntyy vuorottelulla praktisen kokemuksen, teoreettisten rakenteiden opiskelun, opitun tiedon soveltamisen ja uuden tiedon konstruoinnin välillä. (Vesterinen 2002: 32.)

4.3 Harjoittelun ohjaaminen

Ohjauksessa ohjaaja osallistuu ohjattavan johonkin ajattelu- tai toimintaprosessiin ja pyrkii eri keinoin edistämään sen toteutumista. Ohjaus palvelee harjoittelussa ammatillista kehittymistä. Oleellista on se, että ohjaaja pyrkii edistämään ja tarvittaessa myös muotoilee ohjattavan elämässä meneillään olevaa prosessia. Ohjaus perustuu ohjaajan ja ohjattavan vuorovaikutukselle ja sen tavoitteet eivät toteudu ilman kohtaamista, jossa molemmat osapuolet voivat tuoda esille omia näkemyksiään ja kuulla toisen ajatuksia. (Vehviläinen 2003: 12-18.)

Opiskelija muodostaa näkemyksen tulevasta työstä harjoittelussa saatujen mallien mukaisesti. Käytännön harjoittelun ohjaajan rooli on merkityksellinen oppimisen ja ammattiin kehittymisen kannalta. Etenkin ensimmäisillä harjoittelujaksoilla ohjaajan roolimalli ja näkemykset ovat merkityksellisiä opiskelijoiden oppimiselle, koska aiempia näkemyksiä tulevasta ammatista ei ole. Hyvät suhteet ohjaajan kanssa lisäävät tyytyväisyyttä ja motivaatiota. Yhtenä ohjauksen keskeisenä osana on opiskelijan oppimiskokemusten reflektoinnin tukeminen harjoittelun aikana. Tämä edellyttää opiskelijalähtöistä lähestymistapaa, jossa tunnistetaan opiskelijoiden yksilölliset oppimistarpeet. (Sarajärvi 2003: 171-173.)

Situationaalisessa oppimiskäsityksessä oppimista ajatellaan tapahtuvan itse toiminnan yhteydessä, siinä kulttuurissa ja kontekstissa, johon toiminta kohdistuu. Oppiminen nähdään toimintatapojen ja luontumusten muotoutumisena eli työyhteisöön sosiaalistumisena. Toisaalta samanlaiseen ajatukseen perustuu perinteinen oppipoikaopetus, jossa opiskelun lähtökohtana on ammatillisen taidon oppiminen käytännön oppimisympäristössä. Oppipoikainstituution moderni ulottuvuus on ammatillinen harjoittelu, joka tapahtuu ohjatusti ammattilaisten yhteisön osana. (Kotila 2003: 18-19.)

Situationaalisessa oppimiskäsityksessä oppiminen on situationaalista asettautumista työyhteisön jäseneksi, aluksi pienemmällä vastuulla ja myöhemmin laajemmalla ja syvemmällä osallisuudella. Vaiheittain opiskelija siirtyy asiantuntijayhteisön yhä täysival-

taisemmaksi jäseneksi. Kyse on tällöin sosiaalisen roolin ja identiteetin rakentumisesta. Työyhteisö sitouttaa osallistuminen ja yhteisön tavoitteet. Jotta oppimiseen liittyvät prosessit eivät jää ohuiksi ja jotta oppijaa ei nähdä ainoastaan alisteisessa suhteessa työyhteisössä, vaatii harjoittelu ohjausta. Ohjaustoiminnan tulisi ohjata opiskelijoita vaiheittain jäseniksi asiantuntijayhteisöihin. (Kotila 2003: 19-20.)

Itsesäätely oppimisessa on syklinen prosessi. Aiemmasta suorituksesta saatu palaute ohjaa uusia ponnisteluja. Persoonalliset, käyttäytymistä koskevat ja ympäristöön liittyvät tekijät muuttuvat oppimisen ja suorituksen aikana. Lisäksi oppijan on itsensä tarkkailtava muutoksia erilaisten palautekytkentöjen avulla. Käyttäytymisen itsesäätely on sidoksissa itsehavainnointiin ja sovellettaviin toimintaprosesseihin kuten oppimismenettelmään. Ympäristöön vaikuttava itsesäätely tarkoittaa ympäristöolosuhteiden ja tuotosten havainnointiin perustuvaa ohjausta. Kognitiivisten ja affektiivisten tilojen tarkkailu ja ohjaus on ulospäin näkymätöntä ja sisältää esimerkiksi muistamista edistävät mielikuvat ja rentoutumisen. (Ruohotie 2001: 59.)

Itsehavainnoinnin tehokkuuteen vaikuttavat monet asiat. Jos opiskelija saa palautetta viiveellä, estää se yksilöä ryhtymästä korjaaviin toimiin ajoissa. Tällöin oppija tarkastelee suoritustaan ainoastaan jälkikäteen ja palaute ei vaikuta suoritukseen. Saadun palautteen informatiivisuudella on merkitystä laadun kannalta. Standardisoidussa tai strukturoidussa muodossa saatu palaute lisää tulosten informatiivisuutta. (Ruohotie 2001: 59.)

Opiskelumotivaation kannalta opiskelun mielekkyys sisältää kolme aspektia: saavutusarvon, mielenkiintoarvon ja hyötyarvon. Saavutusarvo kuvaa sitä, miten vaativaksi oppija kokee opiskelun. Saavutusarvo on korkea, mikäli opiskelija pitää itseään kyvykkäänä ja arvioi menestyvänsä hyvin vaativissa opinnoissa. Mielenkiintoarvo kuvaa oppijan sisäistä kiinnostusta asiaa tai sisältöä kohtaan esimerkiksi niin, että opiskelija pitää opetettavasta aineesta. Hyötyarvo kuvaa puolestaan sitä, että opiskelussa on päämäärä eli opiskelija hyötyy, koska opetettava aine on pakollinen ja ilman opintoa hän ei valmistu. Usein tavoitteena on luoda opiskelijalle sisäinen mielenkiinto aihetta kohtaan,

mutta tätä on epärealistista vaatia. Opetettavilla asioilla voi olla yhtä hyvin sekä hyödyttävä mielenkiintoarvoa. (Ruohotie 2001: 62.)

Ammattikorkeakouluissa keskeinen koulutuksen tavoite on kehittää jatkuvan ammatillisen kehittymisen valmiuksia. Näiden valmiuksien kehittäminen on sidoksissa oppijan metakognitiivisiin ja motivationaalisiin tekijöihin. Ammatillinen kehittäminen sisältää kykyä pitää ammatitaitoa ajan tasalla, oppia työkokemuksista, soveltaa tietoa uusiin tilanteisiin, hahmottaa oman ammatin tulevaisuutta ja hyödyntää palautetta ja kritiikkiä sekä positiivinen elämänasenne ja taito hallita muutoksia. Tutkimuksen mukaan ammatillista kehittymistä määrää ennen kaikkea työssäoppimisen strategiat eli se, missä määrin opiskelija hallitsee työharjoitteluun liittyviä metakognitiivisia strategioita. (Ruohotie 2001: 65-66.)

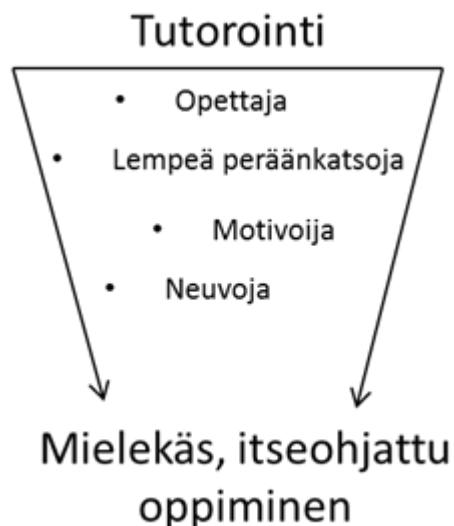
Strategisen toiminnan kehittymisen edellytys on oppijan tuleminen tietoiseksi omasta kognitiivisesta toiminnastaan ja oppimistoiminnan säätelijöistä ja vaikutuksista. Kehittämällä oman oppimisen ja ymmärryksen ohjausta ja kontrollia oppija lisää kapasiteettia vastata monimutkaistuvien ja vaikeutuvien oppimistilanteiden tuomiin haasteisiin. (Ruohotie 2001: 67.)

Itsesäätelytaidon kehittymisessä voidaan erottaa neljä eri vaihetta: sosiaalisen mallin observointi, jäljittelyvaihe, itsekontrolloitu vaihe ja vaihe, jossa oppija pystyy mukauttamaan toimintaansa muuttuviin persoonallisiin ja kontekstuaalisiin tilanteisiin. Ensimmäisessä vaiheessa oppija seuraa taitavan ohjaajan suorituksia ja kuuntelee tämän selityksiä ja julkituomia uskomuksia. Oppijalle alkaa muodostua mentaalisia ja verbaalisia mielikuvia mallisuorituksista ja käytetystä strategista ja lisäksi oppija alkaa hahmottaa taitoon sidoksissa olevia suoritusstandardeja, motivaationaalista orientaatiota ja arvoja (Ruohotie 2001: 68.) Kieli on yksi väline, joka tekee taitojen oppimisesta tiedollista toimintaa. Kielen avulla taidollinen toiminta liitetään päämäärään ja sen avulla annetaan palautetta ja annetaan itse toiminnalle merkitys. (Pohjola 2007: 176.)

Jäljittelyvaiheessa oppija toteuttaa asteittain vaikeutuvia tehtäviä ohjaajan ohjauksessa. Toiminta alkaa vähitellen muistuttaa mallin soveltamaa strategiaa ja oppija toistaa yleisiä toimintatyylejä ja -malleja kuten vaikka kyselytekniikkaa tai ehkä käyttää samoja sanamuotoja. Oppijan harjoittelua tuetaan palautteen ja sosiaalisen vahvistamisen avulla. Kolmannessa vaiheessa oppija hallitsee taidon struktuurin mallin ja taidon soveltamista ohjaa sisäistetty malli eli mallisuorituksen representationaaliset standardit. Neljännessä vaiheessa oppija osaa vaihdella strategiaansa ja mukauttaa sitä erilaisiin tarkoituksiin sopivaksi. Itsesäätelytaidon hallinta merkitsee myös sitä, että oppija voi suunnata huomionsa jo tuotoksiin eikä pelkästään oppimisprosessiin. (Ruohotie 2001: 68.)

4.4 Vertaistuutorointi

Tuutori on yleiskäsite henkilöstä, jonka tehtävä on auttaa oppijaa hankkimaan sellaisia taitoja ja strategioita, joita itsenäisessä opiskelussa tarvitaan. Tuutoroinnilla tarkoitetaan ohjaajan yksilölle tai ryhmälle antamaa tukea ja neuvontaa. Tuutoroinnin määritelmä on kuvattu kuviossa 1. (Lehtinen - Jokinen 1996: 30-31.)

Kuvio 1. Tuutoroinnin määritelmä (Lehtinen & Jokinen 1996: 33.)

Vertaistuutorointi on ohjaamista, jossa ohjattavan kanssa samassa asemassa oleva henkilö opastaa kollegaansa. Vertaistuutoroinnista on kyse kun opiskelijatoverit toimivat toistensa ohjaajina. (Koskinen 2001: 8.) Koska työelämän ongelmanratkaisu on nykyään moniulotteista ja tapahtuu monien eri tahojen, työpaikan kollegojen, toisten ryhmien sekä työn ulkopuolisten verkostojen kanssa yhteistyössä on tällaista työskentelyä harjoiteltava. Työskentelyn sujuvuutta näyttäisi lisäävän yhteistoiminnallisuus. (Collin 2007: 145.)

Yleisesti vertaistuutoroinnissa on käytetty tapaa, jossa vanhemmat opiskelijat ohjaavat nuorempia. Vertaistuutorointia voidaan pitää omaan opiskelualaan ja oppilaitokseen integroivana toimintana, mutta tuutori myös oppii enemmän oppimateriaalin kertaamisen ja uudelleen jäsentämisen kautta. Lisäksi tuutori paneutuu oppimisprosessiin eli hän oppii opettamisesta. Vertaistuutori saattaa pystyä kommunikoimaan paremmin toisen opiskelijan kanssa kuin opettaja, koska opiskelijoiden käsitteistö on samalla tasolla ja maailmankuva ja elämäntilanne vastaavat enemmän toisiaan. (Koskinen 2001: 8.-9.) Vertaistuutorin ei tarvitse olla asiantuntija kaikissa tuutoroitavissa asioissa, usein riittää, että hän huomaa suorituksen puutteet ja tunnistaa kehittämisalueet (Gillespie - Lerner 2004: 26-27).

Vertaistuutorilta on usein helpompi kysyä neuvoa kuin ohjaajalta, koska vertaistuutorin ja ohjattavan suhde on vähemmän uhkaava ja hierarkkinen. Tuutorointi voi olla formaalia (ohjaustilanteet), mutta myös informaalia vuorovaikutus tukee ja rohkaisee. Vertaistuutorointi on työelämässä olennaista verkostoitumista. (Alsop 2000: 152-153.)

4.5 Työelämävastaavuus - asiantuntijaksi kasvaminen

Ammatillisen koulutuksen tulisi olla enenevässä määrin kytköksissä työelämään, sillä ammatillisen koulutuksen pitäisi pystyä vastaamaan työelämän vaatimuksiin. Terveysalalla yhteistoiminnallisuus ja moniammatillinen yhteistyö lisääntyvät. Samoin asiakkaiden päätäntävalta tulee lisääntymään. Organisaatioiden madaltumisen ja asiakas-

keskeisyyden myötä olemme muuttumassa yhä enemmän tasavertaiseksi asiakkaaseen nähden. (Metsämuuronen 2001: 184-186.)

Jalkaterapeutit työskentelevät perusterveydenhuollossa tai erikoissairaanhoidossa, yrittäjinä, ammatinharjoittajina, konsultaatio-, myynti- ja projektitehtävissä sekä apuvälineitä valmistavissa yrityksissä. Jalkaterapeutin ydinosaamista on alaraajojen toimintojen ja jalkaterapiatarpeen arviointi, terveyttä edistävä jalkaterapia, hoitava jalkaterapia, ala-raajojen toimintoja tukevat terapiat, jalkaterän apuvälineterapia (ortoositerapia) sekä johtamis-, kehittämis- ja tutkimusosaaminen jalkaterapiassa. (Metropolian opintopas).

Suuri osa valmistuneista jalkaterapeuteista työskentelee yksityissektorilla, koska jalkaterapeutin toimia on julkisessa terveydenhuollossa vielä suhteellisen vähän. Asemaa julkisessa terveydenhuollossa on kuitenkin vahvistanut esimerkiksi 2009 julkaistu diabeteksen käypä hoito suositus, jossa korostetaan jalkaterapeutin ja jalkojenhoitajan osuutta diabeettisten jalkaongelmien ehkäisyssä ja hoidossa (Diabeteksen käypä hoito).

Terveydenhuollolle kohdistuu tulevaisuudessa paljon muutospaineita ja todennäköinen vaihtoehto muutokselle näyttäisi olevan verkostomainen sekamalli, jossa julkisella sektorilla on rahoitus- ja ohjausvastuu, mutta palvelujen tarjonta monimuotoistuu (Terveydenhuollon tulevaisuus 2006: 74.) Jalkaterapiapalveluita tarjoaa tulevaisuudessa siis yhä useammin yksityissektori ja kunnat siirtyvät käyttämään yhä useammin ostopalveluita.

Väestön ikääntymisen mukanaan tuoma hoito- ja hoivatarpeen kasvu on kohtuullisen hyvin ennakoitavissa, mutta hankalammin on ennakoitavissa, millaisia ovat tulevaisuuden vauraiden ikääntyneiden odotukset ja vaateet palveluille. Monisairaiden ja erityisesti moniongelmaisten lasten ja nuorten terveystalveluiden tarve kasvaa, mikä osal-

taan lisää moniammatillisen koulutuksen tarvetta. (Terveydenhuollon tulevaisuus 2006: 74.)

5 Kartoituksen toteutus

5.1 Aineiston keruu

Tutkimuksen kohdejoukkona olivat keväällä 2010 Metropolia ammattikorkeakoulun jalkaterapian koulutusohjelmassa opiskelevat jalkaterapeuttiopiskelijat, jotka olivat olleet aiemmin harjoittelussa Positiassa. Kohdejoukkoon kuului 13 vuonna 2007 syksyllä opiskelunsa aloittanutta opiskelijaa (ryhmä SJ07S1) ja 16 vuonna 2008 syksyllä aloittanutta opiskelijaa (ryhmä SJ08S1).

Aineisto kerättiin erikseen kummaltakin opiskelijaryhmältä heidän oppituntiansa yhteydessä. Opiskelijoille jaettiin strukturoitu kyselylomake (Liite 1.), johon vastaaminen oli vapaaehtoista. Lomakkeita palautui yhteensä 26 kappaletta. SJ08S1 ryhmästä kyselyyn vastasi kaikki opiskelijat ja SJ07S1 ryhmästä vastauksia saatiin 10 kappaletta. Vastausprosentti oli yhteensä 90 prosenttia.

Kyselylomake sisälsi yhteensä 46 kysymystä, jotka olivat koottuna 10 alaotsikon alle:

- Perustiedot (1 kysymys)
- Positia oppimisympäristönä (9 kysymystä)
- Asiakkaat (5 kysymystä)
- Ohjaus (8 kysymystä)
- Vertaistuutorointi (6 kysymystä)
- Harjoittelun ajoitus ja kuormittavuus (4 kysymystä)
- Harjoittelua tukevat opinnot (5 kysymystä)

- Harjoittelun tavoitteet (3 kysymystä)
- Ammatillinen kehittyminen (4 kysymystä)

Viimeisessä kyselylomakkeen alaosiossa pyydettiin nimeämään kolme tärkeintä kehittämisaluetta Positian harjoittelussa.

Lomakkeessa kysymykset olivat kolmea tyyppiä. Suurin osa kysymyksistä oli väittämiä, joihin vastattiin käyttäen Osgoodin asteikkoa (1-5). Toinen kysymystyyppi oli monivalintakysymykset ja kolmanneksi käytettiin avoimia kysymyksiä. Lomake sisälsi siis sekä määrällisiä (väittämät ja monivalintakysymykset) että laadullisia (avoimet kysymykset) osia.

5.2 Aineiston analysointi

Määrällinen aineisto käsiteltiin ja analysoitiin SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 18.0 tilasto-ohjelmalla. Osgoodin asteikon päissä on vastakohtaiset adjektiivit. Tuloksia esitettäessä asteikko on purettu sanalliseksi tavalla, joka on esitetty taulukossa 1. Tulokset on esitetty keskiarvoina ja havainnollistettu pylväsdiagrammeilla.

Taulukko 1. Esimerkkejä Osgoodin asteikon purkamisesta sanalliseksi.

Osgoodin asteikon arvo	1	2	3	4	5
Esimerkki 1.	Heikosti	Melko heikosti	Ei hyvin eikä heikosti	Melko hyvin	Hyvin
Esimerkki 2.	Epäselvät	melko epäselvät	Ei selkeät eikä epäselvät	Melko selkeät	Selkeät

Avoimet kysymysten käsittelyssä on käytetty luokittelua. Avoimien kysymysten vastausten alkuperäisistä ilmauksista on muodostettu pelkistettyjä ilmauksia, jotka on tämän jälkeen ryhmitelty aineistosta nousseisiin luokkiin. Ryhmittelyssä on pyritty etsimään pelkistetyistä ilmauksista samankaltaisuuksia ja erilaisuuksia. Analyysi on aineistolähtöinen. Pyrkimyksenä ryhmittelyssä on ollut se, ettei informaatiota häviä liian pitkälle viedyllä ryhmittelyllä. (Kylmä - Juvakka 2007,118-119.)

5.3 Kartoituksen tulokset

Kyselyyn vastasi yhteensä 26 jalkaterapeuttiopiskelijaa. Vastaaajista 16 oli syksyllä 2008 aloittaneen ryhmän opiskelijoita ja 10 syksyllä 2007 aloittaneen ryhmän opiskelijoita.

Oppimisympäristöön liittyvien vastausten keskiarvoja tarkasteltaessa ilmenee, että vastaajat olivat tyytyväisiä jalkaterapian välinehuoltoon, välineisiin ja tarvikkeisiin. Selkeästi tyytymättömiä vastaajat olivat yhteisiin käytänteisiin ja hoitoyksiköihin. Opiskelijat esittivät kehittämissuhteissaan isompia hoitoyksiköitä (10 mainintaa) sekä toivoivat hoitoyksiköiden kaappien poistamista (4 mainintaa) ja lisää yksityisyyttä plinttiluokkiin (4 mainintaa). Käytänteistä toivottiin kehitettävän ajanvarausta (5 mainintaa) sekä yhteisten käytänteiden opetusta ja niihin liittyviä ohjeita (4 mainintaa). Muiden kuin edellä mainittujen mielipidekysymysten vastausten keskiarvot sijoittuvat lähelle puoliväliä. Oppimisympäristöön liittyvien mielipidekysymysten vastausten keskiarvot ovat kuviossa 2.

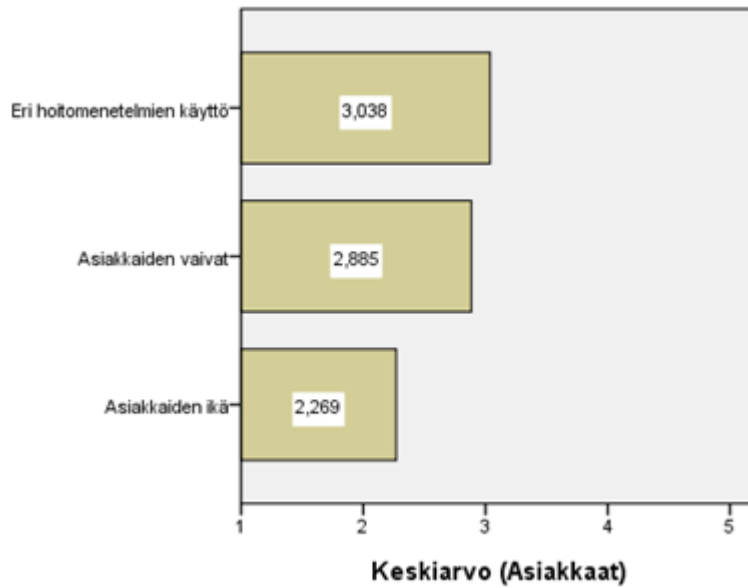

Kuvio 2. Mielenpiteet oppimisympäristöstä Osgoodin asteikolla 1-5.

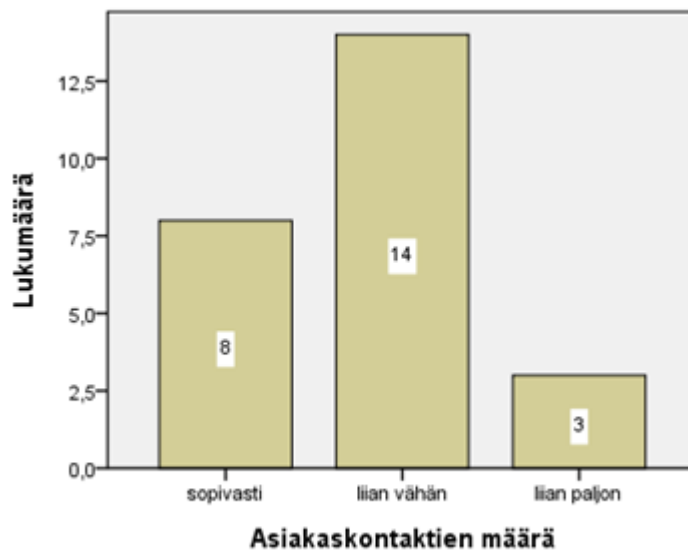
Käytänteisiin liittyviä kehittämissuhteita oli kirjoitettu myös muualle kyselylomakkeeseen. Asiakas kohdan alla opiskelijat kertoivat, että asiakkaiden jakamista opiskelijoiden kesken toivottiin kehitettävän (4 mainintaa). Kirjaamista pidettiin aikaa vievänä (2 mainintaa).

Vastaajien mielestä Positian asiakkaat ovat liian samanikäisiä ja he toivoivat kehittämissuhteissaan eri-ikäisiä asiakkaita (9 mainintaa). Eri hoitomenetelmien käyttöön vastaajat eivät olleet tyytyväisiä tai tyytymättömiä, vaikka toisaalta toivottiin mahdollisuutta harjoitella jalkaterapian eri osa-alueita monipuolisemmin (2 mainintaa). Samoin asiakkaiden vaivat eivät olleet selkeästi yksipuolia tai monipuolisia. Kuitenkin toivottiin monipuolisempia vaivoja hoidettavaksi (3 mainintaa) ja kerrottiin, että asiakkaat eivät aina vastaa harjoittelujakson tavoitteita (3 mainintaa). Myös harjoittelua tukevien opintojen kehittämissuhteissa toivottiin asiakkaiden määrään ja laatuun kehitystä (2 mainintaa). Asiakkaisiin liittyvien mielipidekysymysten vastausten keskiarvot ovat kuviossa 3.

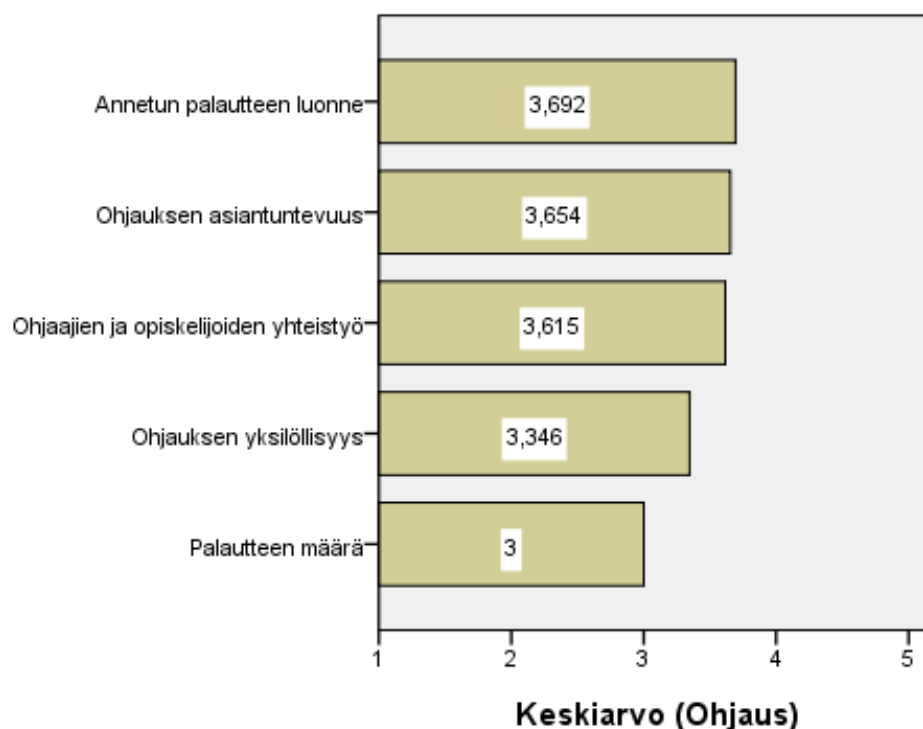
Kuvio 3. Mielipiteet asiakkaista Osgoodin asteikolla 1-5.

Hieman yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että asiakaskontakteja on liian vähän Positian harjoittelussa. Noin joka kolmas oli sitä mieltä, että asiakaskontakteja on sopivasti ja vain muutaman mielestä asiakaskontakteja on liikaa. Avoimissa kehittämissuhteissa kerrottiin, että asiakkaita on liian vähän (7 mainintaa), mutta osan mielestä liikaa (4 mainintaa). Asiakaskontaktien määrään liittyvän kysymyksen tulokset on esitetty kuviossa 4.

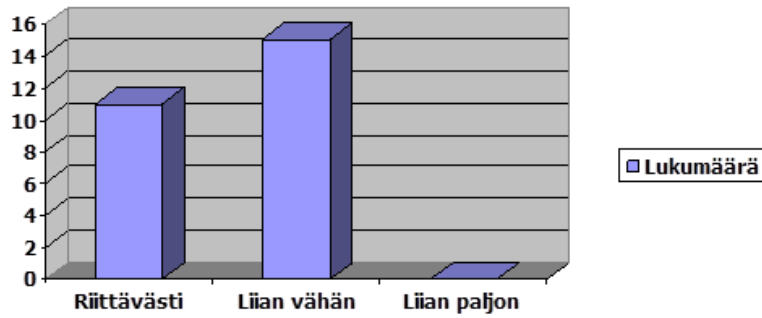
Kuvio 4. Asiakaskontaktien määrä Positian harjoittelussa.

Vastaajien mielestä harjoittelussa annettu palaute oli suhteellisen rakentavaa ja ohjaus oli asiantuntevaa. Toisaalta kehittämis ehdotuksissa mainittiin, että ohjauksen laatu tai sävy on huono (4 mainintaa). Asiasta mainitaan myös ammatillinen kehittyminen kohdassa, jossa vastaajat toivoivat kehitystä ohjauksen laatuun (6 mainintaa). Samoin ohjaajien ja opiskelijoiden yhteistyöhön oltiin suhteellisen tyytyväisiä, vaikka myös kerrottiin, että ohjauksen käytännöt vaihtelevat eri ohjaajilla ja eri tilanteissa (12 mainintaa). Heikoimman arvosanan ohjaukseen liittyvistä asioista sai palautteen määrä. Myös avoimissa vastauksissa kerrottiin palautetta saatavan liian vähän (8 mainintaa). Ohjaukseen liittyvien mielipidekysymysten vastausten keskiarvot ovat kuviossa 5.

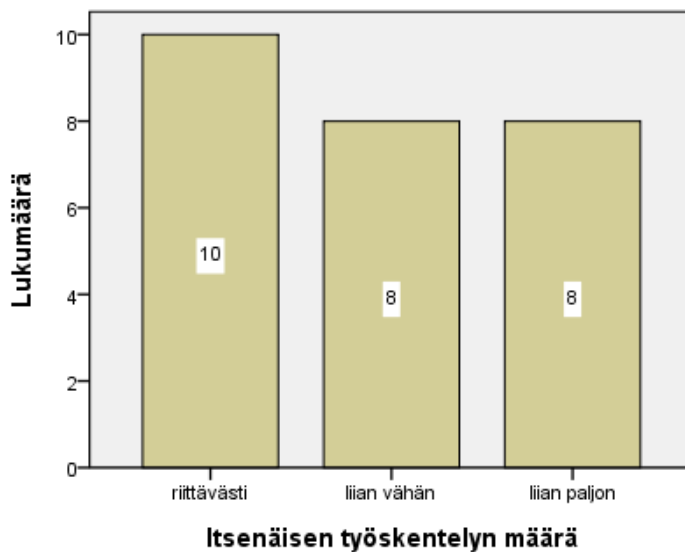
Kuvio 5. Mielipiteet ohjauksesta Osgoodin asteikolla 1-5.

Hieman yli puolet vastaajista ilmoitti saavansa ohjausta harjoittelussa liian vähän. Hieman alle puolet vastaajista ilmoitti saavansa ohjausta sopivasti. Vastausten lukumäärät ovat kuviossa 6. Kehittämis ehdotuksissa kerrottiin sama asia eli, että ohjausta on liian vähän (8 mainintaa).

Kuvio 6. Ohjauksen määrä.

Alle puolet vastaajista piti itsenäisen työskentelyn määrää sopivana. Kolmannes oli sitä mieltä, että itsenäistä työskentelyä on liikaa ja samoin kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, että itsenäistä työskentelyä on liian vähän. Itsenäiseen opiskeluun liittyvän kysymyksen tulokset ovat kuviossa 7.

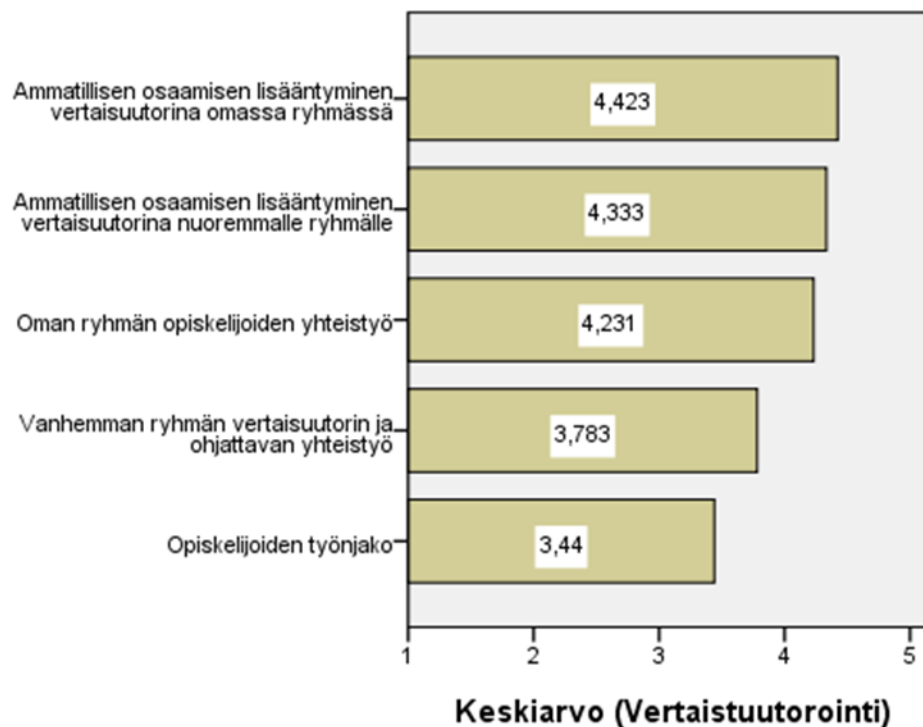

Kuvio 7. Itsenäisen työskentelyn määrä.

Vastaajien mielestä oma osaaminen lisääntyy vertaistuutorina toimiessa oman ryhmän opiskelijalle hyvin. Samoin toimiessa vertaistuutorina nuoremmalle ryhmälle lisääntyy

oma osaaminen hyvin. Oman ryhmän sisäiseen yhteistyöhön vastaajat olivat melko tyytyväisiä, samoin vanhemman ryhmän vertaistuutorin ja ohjattavan yhteistyöhön.

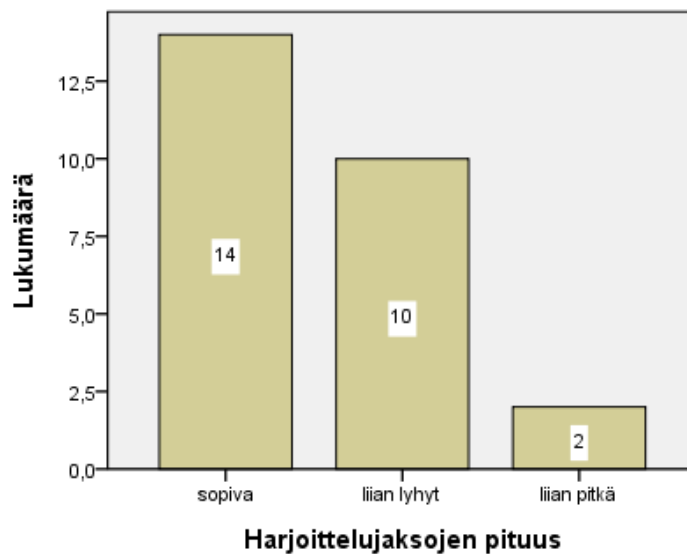
Avoimissa kehittämis ehdotuksissa mainittiin, että vertaistuutorointi toimii hyvin (8 mainintaa). Toivottiin kuitenkin, että vertaistuutorit saisivat enemmän perehdytystä ohjaamiseen ja olisivat enemmän tietoisia ohjattavien tasosta (10 mainintaa). Vertaistuutorointia toivottiin myös enemmän (2 mainintaa). Heikoiten toimivana vertaistuutorointiin liittyvissä vastauksissa vastaajat pitivät opiskelijoiden välistä työnjakoa ja kehittämis ehdotuksissa toivottiin työnjakoa parannettavan (2 mainintaa). Toivottiin myös, että nuoremmat pääsisivät seuraamaan vanhempien työskentelyä (1 maininta) ja että vertaistuutoreita tulisi vaihdella jatkuvasti (1 maininta). Vertaistuutorointiin liittyvien mielipidekysymysten vastausten keskiarvot ovat kuviossa 8.

Kuvio 8. Mielipiteet vertaistuutoroinnista Osgoodin asteikolla 1-5.

Vastaajat olivat melko tyytymättömiä harjoittelujaksojen ajoitukseen suhteessa lukukausien muuhun opetukseen. Yli puolet vastaajista piti harjoittelujaksoja sopivan mittaisina. Vastaajista yli kolmannes oli sitä mieltä, että harjoittelujaksot ovat liian lyhyitä

ja vain muutama piti jaksoja liian pitkinä. Harjoittelujaksojen pituuteen liittyvän kysymyksen tulokset ovat kuviossa 9.

Kuvio 9. Harjoittelujaksojen pituus.

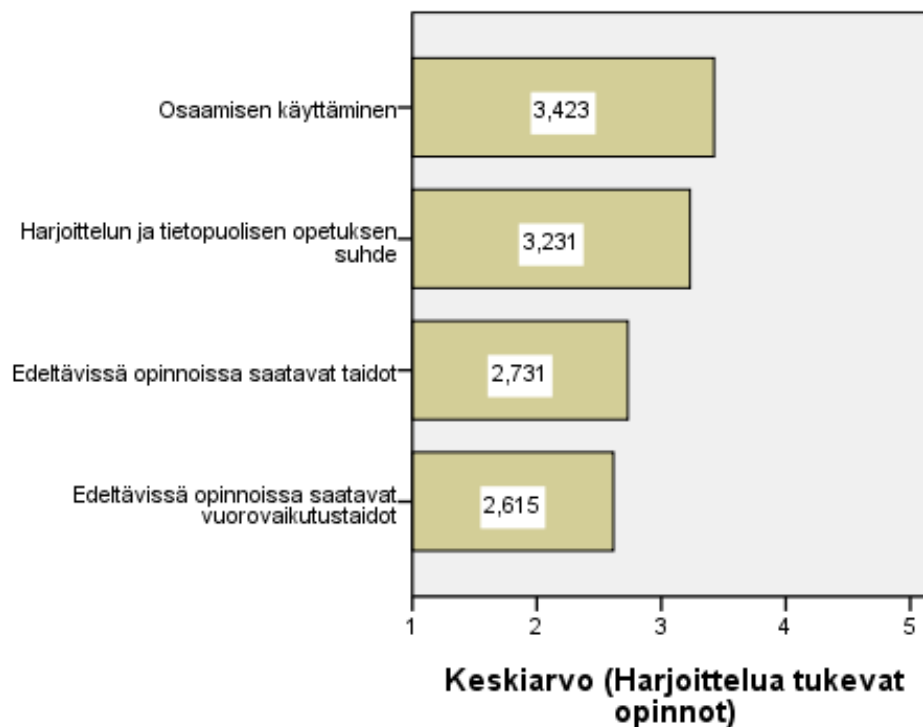
Kysyttäessä harjoittelujaksojen ajoitukseen, pituuteen ja kuormittavuuteen kehittämisehdotuksia vastaajat toivoivat ympärivuotista harjoittelua Positiassa (9 mainintaa). Samaa asiaa toivottiin jo aiemmin (asiakkaisiin liittyvät kehittämisehdotukset). Harjoittelua toivottiin jatkuvaksi (2 mainintaa) sekä enemmän (2 mainintaa).

Lähes kaikkien vastaajien mielestä harjoittelujaksot ovat kuormittavuudeltaan liian kuormittavia. Ainoastaan muutamien mielestä harjoittelun kuormittavuus on sopiva. Yksikään vastaajista ei pitänyt harjoittelujaksoja kuormittavuudeltaan liian keveinä. Harjoittelujaksojen kuormittavuuteen liittyvien kysymysten vastaukset on esitetty kuviossa 10. Avoimissa kysymyksissä vastaajat toivoivat harjoittelun kuormittavuuden tarkastelua, sillä kirjalliset työt ovat liian kuormittavia (9 mainintaa), kirjaaminen on liian kuormittavaa (5 mainintaa) ja yhtäaikaiset muut opinnot (esim. jalkakoulu ja kieliopinnot) kuormittavat liiaksi (5 mainintaa).

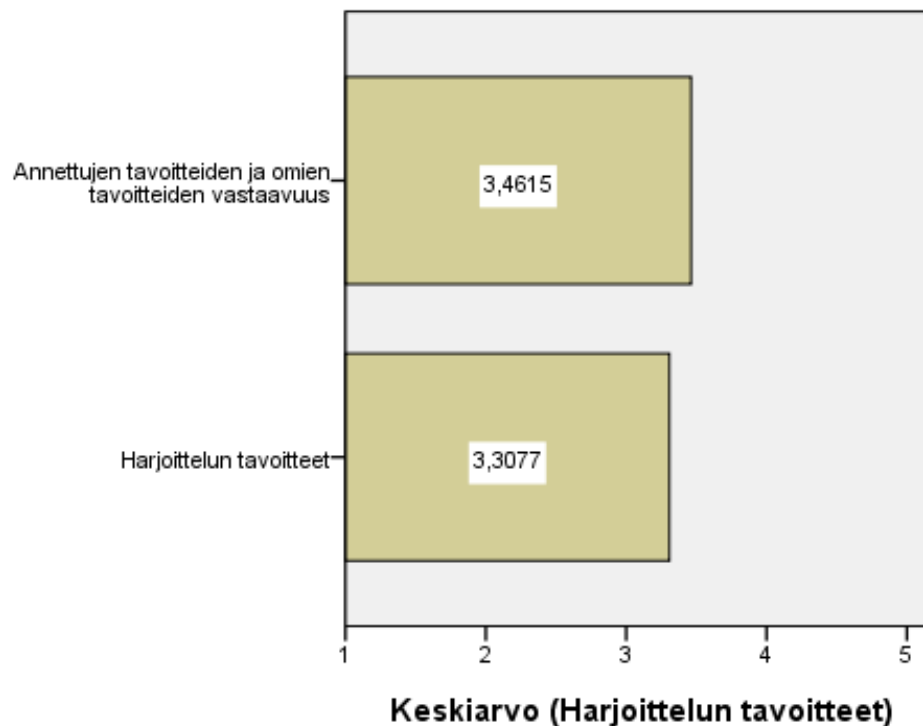
Kuvio 10. Harjoittelujaksojen kuormittavuus.

Harjoittelua tukeviin opintoihin liittyvät vastausten keskiarvot sijoittuivat asteikon keskivaiheille. Heikoimmaksi alueeksi vastaajat arvioivat edeltävien opintojen antamat vuorovaikutustaidot. Harjoittelua tukeviin opintoihin liittyvien mielipidekysymysten vastaukset ovat kuviossa 11. Kehittämisehdotuksiksi harjoittelua tukeviin opintoihin vastaajat ehdottivat käytännönläheisyyden lisäämistä (12 mainintaa). Lisäksi vastaajat toivoivat aikatauluihin muutoksia (7 mainintaa).

Kuvio 11. Mielipiteet harjoittelua tukevista opinnoista Osgoodin asteikolla 1-5.

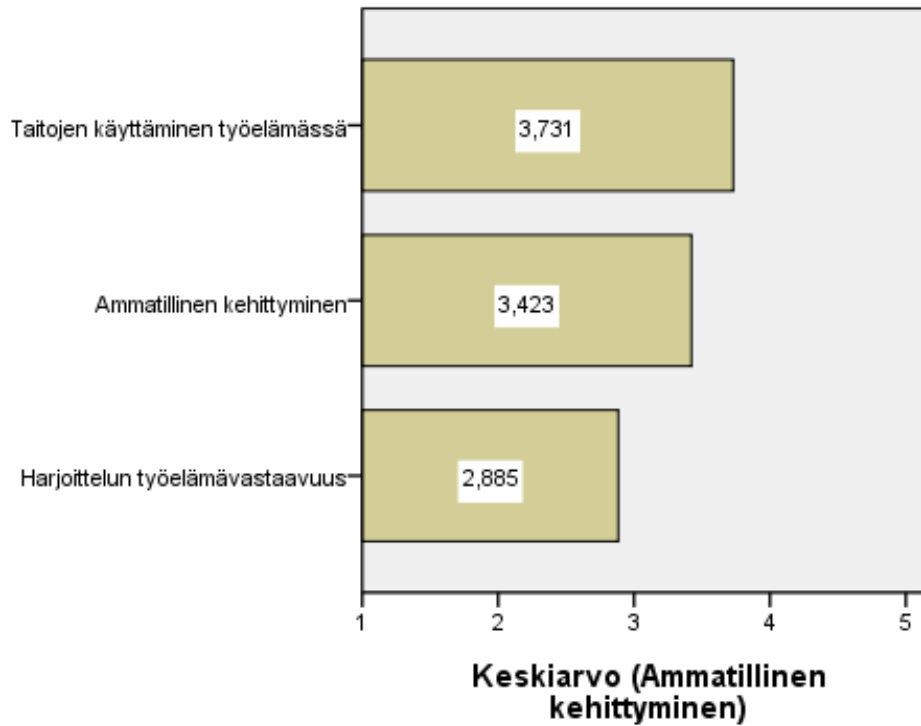
Harjoittelun tavoitteista vastaajat olivat sitä mieltä, että tavoitteet eivät ole selkeitä tai epäselviä. Harjoittelun tavoitteiden vastaavuutta omiin tavoitteisiin pidettiin ei hyvänä, mutta ei heikkonakaan. Kysyttäessä kehittämissuhteita harjoittelun tavoitteisiin vastaajat toivoivat realistisempia tavoitteita harjoittelujaksoille (10 mainintaa). Vastaajat toivoivat lisäksi enemmän henkilökohtaisuutta asetettuihin tavoitteisiin (5 mainintaa). Harjoittelun tavoitteisiin liittyvien mielipidekysymysten vastausten keskiarvot on esitetty kuviossa 12.

Kuvio 12. Mielipiteet harjoittelun tavoitteista Osgoodin asteikolla 1-5.

Vastaajat pystyvät mielestään käyttämään Position harjoittelussa hankkimiaan taitojaan työelämässä melko hyvin. Position harjoittelun työelämävastaavuutta vastaajat pitivät ei hyvänä, mutta eivät heikkonakaan. Ammatilliseen kehittymiseen liittyvien mielipidekysymysten vastausten tulokset on esitetty kuviossa 13.

Kuvio 13. Mielipiteet ammatillisesta kehitymisestä Osgoodin asteikolla 1-5.

Kysyttäessä kehittämisehdotuksia ammatilliseen kehittymiseen toivottiin kaiken kaikkiaan enemmän harjoittelua opintoihin (5 mainintaa) sekä harjoittelua eri oppimisympäristöissä (3 mainintaa).

Kysyttäessä kolmea tärkeintä kehittämisaluetta Positian harjoittelussa eniten mainintoja saivat Positian käytänteiden kehittäminen (14 mainintaa). Toiseksi tärkeimmäksi kehittämisalueeksi nimettiin asiakkaat (12 mainintaa) ja kolmanneksi harjoittelun ajoitus (10 mainintaa). Tärkeinä kehittämisalueina pidettiin myös ohjausta (9 mainintaa) ja tiloja (7 mainintaa).

6 Kehittämis ehdotuksen laatiminen

6.1 Kartoituksesta esille nousseet kehittämishaasteet

Opiskelijoille tehdyssä kartoituksessa nousi esille useita kehittämisalueita. Tarkasteltaessa mielipidekysymysten keskiarvoja, huomataan, että tyytymättömyyttä aiheutti oppimisympäristössä yhteiset käytänteet, hoitoyksiköt ja tilojen käyttöön annetut ohjeet (näissä kaikissa ka. alle 3 Osgoodin asteikolla). Keskeistä oppimisympäristöön liittyvissä avoimien kysymysten vastauksissa oli toivomus tilavammista hoitoyksiköistä (kaappien poistaminen) ja yhteisten käytänteiden opetuksen ja ohjeiden kehittämisestä (erityisesti ajanvaraus).

Asiakkaisiin liittyvissä mielipiteissä eniten tyytymättömyyttä aiheutti asiakkaiden liika samanikäisyys ja asiakkaiden vaivojen yksipuolisuus (näissä ka. alle 3 Osgoodin asteikolla). Asiakkaisiin liittyvissä avoimien kysymysten vastauksissa toivottiin lisää asiakkaita ja enemmän eri-ikäisiä asiakkaita. Yli puolet vastaajista ilmoitti asiakaskontakteja olevan liian vähän harjoittelussa.

Ohjaukseen liittyvissä vastauksissa heikoimman arvioin sai palautteen määrä, jota opiskelijat kertoivat saavansa liian vähän (ka. 3 Osgoodin asteikolla). Avoimien kysymysten vastauksissa keskeistä oli, että ohjauskäytänteet vaihtelevat eri ohjaajien välillä. Ohjausta ja palautetta kerrottiin saatavan liian vähän ja mainintoja sai myös se, että ohjauksen laatu tai sävy on huonoa.

Vertaistuutorointiin opiskelijat olivat yleisesti tyytyväisiä. Opiskelijoiden mielestä oma ammatillinen osaaminen lisääntyi toimiessa vertaistuutorina sekä omassa ryhmässä että nuoremmalle ryhmälle (ka. yli 4 Osgoodin asteikolla). Kehittämis ehdotuksia vertaistuutorointiin olivat perehdytyksen lisääminen ja käytänteisiin liittyvät asiat.

Harjoittelujaksojen ajoitukseen suhteessa muuhun opetukseen vastaajat olivat melko tyytymättömiä (ka. alle 3 Osgoodin asteikolla). Opiskelijat toivoivat ympärivuotista harjoittelua ja kertoivat kirjallisten töiden kuormittavan liikaa. Lisäkuormitusta aiheuttavat myös harjoittelujaksojen aikaiset muut opinnot.

Harjoittelua tukevissa opinnoissa tyytymättömyyttä aiheutti se, että vastaajat eivät mielestään olleet saaneet riittävästi taitoja erilaisten asiakkaiden kohtaamiseen eikä riittävästi taitoja jalkaterapian menetelmien käyttöön (näissä ka. alle 3 Osgoodin asteikolla). Yleisimmin mainittu kehittämissuositus oli, että käytäntöläheisyyttä lisättäisiin opinnoissa. Aikataulutusta toivottiin myös kehitettävän.

Harjoittelujaksojen tavoitteita vastaajat toivoivat kehitettävän siten, että ne vastaisivat realistisemmin harjoittelua. Toivottiin myös lisää henkilökohtaisuutta tavoitteisiin.

Opiskelijat olivat sitä mieltä, ettei harjoittelu Positiassa vastaa työelämää (ka. alle 3 Osgoodin asteikolla). Ammatillisen kehittymisen kehittämissuosituksista esille nousi jälleen ohjauksen laatu. Ylipäätään toivottiin enemmän harjoittelua.

Monivalintakysymysten vastauksista nousseita keskeisiä kehittämisalueita ovat harjoittelujaksojen pituus, asiakaskontaktien määrä, ohjauksen määrä ja jaksojen kuormittavuus. Opiskelijoista harjoittelujaksot olivat liian lyhyitä (10 opiskelijaa) ja asiakaskontakteja liian vähän (14 opiskelijaa). Opiskelijat kokivat saavansa liian vähän ohjausta (14 opiskelijaa) ja opiskelijat pitivät harjoittelua liian kuormittavana (20 opiskelijaa).

Vastaajien nimeämässä tärkeimmissä kehittämissuosituksissa tärkeimmäksi nousi Positi-an käytänteiden kehittäminen, toisena oli asiakkaisiin liittyvien asioiden kehittäminen ja kolmantena harjoittelun ajoitus.

6.2 Kehittämissuhteita

6.2.1 Oppimisympäristö

Kehitettäviä asioita oppimisympäristöstä nousi kaikista oppimisympäristön osa-alueista (fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen). Näihin osa-alueisiin liittyviä ehdotuksia on myös muiden alaotsikoiden alla. Kehitettävää Positian oppimisympäristössä on yhteisten käytäntöjen ja ohjeiden selkiyttämisessä. Opiskelijat tarvitsevat enemmän perehdytystä ennen harjoittelun alkua siitä, miten Positiassa toimitaan. Perehdytyskäytäntöjä tulisi tarkentaa ja luoda selkeämpiä ja pysyviä ohjeita toimintaan. Luultavasti myös ohjaavat opettajat tarvitsevat lisää perehdytystä, jotta osaavat auttaa opiskelijoita ongelmatilanteissa. Kirjalliset ohjeet tukevat opiskelijoita ja ohjaajia. Ajanvarausta helpottaisi, jos kaikki Positian opiskelijat perehdytettäisiin tekemään ajanvarauksia kaikille ammattiryhmille. Jotta tähän päästäisiin tulisi vielä ajanvarausohjelman käyttöä lisä kouluttaa sekä luoda siihen yhteiset käytänteet.

Positian toimitilojen kehittäminen on haasteellisempi asia, koska kiinteistötilat ovat rajalliset. Jalkaterapian hoituhuoneita voitaisiin saada tilavammaksi poistamalla ylimääräisiä kiinteitä kaappeja ja täten saada lisää lattiapinta-alaa. Ilmanvaihto-ongelmissa tulee konsultoida kiinteistöhuoltoa, onko mahdollista tehostaa koneellista ilmanvaihtoa hoituhuoneissa. Jalkaterapian koulutusohjelman muuttaessa uusiin toimitiloihin muiden sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelmien kanssa 2015 on hyvä huomioida nykyisten tilojen puutteet. Jalkaterapian hoituhuoneet tulisi suunnitella suuremmiksi ja palvelutoiminnan tilatarpeet on huomioitava.

6.2.2 Asiakkaat

Positian asiakashankintaa tulisi tehostaa, jotta saataisiin monipuolisia asiakaskontakteja opiskelijoille. Eläkeläisten osuus on korostunut asiakkaissa, koska vastaanottoajat ovat päivisin ja lähialueen eläkeläiset ovat löytäneet palvelut. Haasteena on uusien yhteistyökumppaneiden löytäminen esimerkiksi työterveyshuollosta, jolloin työikäisten määrä

lisääntyisi. Urheiluseurat saattaisivat olla toimiva yhteistyökumppani nuorten asiakkaiden hankinnassa.

Positian vastaanottoaikojen laajentaminen voisi monipuolistaa asiakaskuntaa. Iltavastanotto saattaisi edistää eri-ikäisten (työikäiset, opiskelijat) asiakkaiden hakeutumista Positian asiakkaiksi.

Asiakaskontaktien määrää lisätessä on huomioitava, että opiskelijat saavat riittävän määrän ohjausta asiakastilanteissa eli asiakasmäärä on yhteydessä ohjauksen saatavuuteen. Opiskelun loppuvaiheessa asiakaskontakteja voidaan lisätä opiskelijoiden kyetessä jo itsenäisempään työskentelyyn. Eri harjoittelujaksoilla asiakaskontakteja voidaan lisätä jakson edetessä. Uutta menetelmää opiskeltaessa ohjausta tarvitaan enemmän ja taitojen karttuessa opiskelija pystyy työskentelemään itsenäisemmin. Vertaistutorointi lisää mahdollisuutta lisätä asiakaskontakteja.

6.2.3 Ohjaus

Ohjauksessa tulisi huomioida se, että opiskelijat saavat riittävästi palautetta työskentelystään. Koska on mahdotonta, että ohjaaja on läsnä koko ajan kaikissa asiakastilanteissa, voitaisiin järjestää näyttöjä, joissa opiskelija saa palautteen suoriutumisestaan. Olennaista on myös opiskelijoiden itsearviointitaitojen kehittäminen ja itsereflektion tukeminen. Tärkeää on, että opiskelijat saavat kaikissa opintojen vaiheissa palautetta työskentelystään. Ensimmäisissä asiakastilanteissa ohjaajan tai vertaistutorin jatkuva tuki on erityisen tärkeää. Edistyneemmät opiskelijat suoriutuvat tilanteista itsenäisemmin, mutta heidän turvallisuuttaan lisää tieto mahdollisuudesta saada ohjausta kaikissa tilanteissa.

Ohjauksen erot eri ohjaajien välillä on luonnollista, koska harjoittelua on ohjaamassa sekä koulutusohjelman opettajia että erillisiä klinikkaohjaajia. Johtuen ohjaajien erilaisesta osaamisesta eroja syntyy sekä käytänteissä että substanssiin liittyvissä asioissa.

Opiskelijan kokiessa tämän vaihtelun esteeksi oppimiselle tulisi kehittää ohjaukseen käytäntöjä ja niiden perehdyttämistä kaikille ohjaajille. Kliinikkaohjaajien ohjausosaamista voitaisiin kehittää koulutuksella.

Huolestuttavaa on osan opiskelijoiden kokemus sävyllään ikävältä tai laadultaan huonolta ohjaukselta. Avoin ja rakentava ilmapiiri luo edellytykset oppimiselle. Ohjaus on osa sitä toimintatapaa, jota harjoittelussa pyritään opettamaan opiskelijoille ja siitä saatavat mallit siirtyvät työelämään.

6.2.4 Vertaistutorointi

Vertaistutorointi on opiskelijoiden palautteen mukaan selvästi mielletty hyväksi käytännöksi. Vertaistutorointi tulee sisällyttää jatkossakin jalkaterapeuttiopiskelijoiden opetussuunnitelmaan joko omana opintonaan ja jonkun muun opintojakson osana. Vertaistutorointi mahdollistaa ensimmäisellä harjoitusjaksolla sen, että opiskelijat saavat aiempaa enemmän asiakaskontakteja.

Vertaistutoroinnin kehittämiseksi kannattaa kehittää opiskelijoiden perehdytystä tuutorointiin. Vanhemmilla opiskelijoilla ei selvästikään ole ollut selkeää kuvaa siitä, kuinka paljon nuoremmat osaavat ja ilmeisesti heidän roolinsa ohjaajina on ollut hieman epäselvä. Opetus- ja ohjaustaitojen kehittäminen tekee opiskelijoista valmiimpia vertaistutorointiin ja selkeyttää heidän rooliaan.

6.2.5 Harjoittelun ajoitus ja kuormittavuus

Koulutusohjelmassa on suunniteltu muutettavan harjoittelun ajoitusta siten, että harjoittelu Positiassa olisi läpi lukukauden (1-3 päivää viikossa), jolloin kuormittavuus opiskelijoiden osalta muuttuisi, mutta myös asiakkaille saataisiin taattua jatkuvampaa hoitoa. Opiskelijoiden mielipiteet näyttäisivät tukevan tätä muutosta. Haasteen muutoksel-

le tekee osa jalkaterapian hoitomenetelmistä, jotka vaativat tiheitä hoitokäyntejä. Toisaalta nähtäväksi jää se, miten opiskelijat kokevat sen, että harjoittelun kanssa rinnan on muita opintoja. Nyt kritiikkiä tuli siitä, että yhtenäisen harjoittelujakson päälle menneet muut opinnot tuntuivat heistä erityisen kuormittavilta.

Uudessa opetussuunnitelmassa on mahdollisuus muuttaa harjoitteluiden kokonaispituuksia. Jaksojen pituudet kannattaisi miettiä siten, että ne vastaisivat sitä tarvetta, jonka edellisessä kappaleessa mainittu muutos aiheuttaa. Tämä saattaa hieman pidempää joitakin harjoittelujaksoja.

Kirjalliset työt koetaan kuormittavina. Tätäkin asiaa on jo muutettu muuttamalla hieman harjoittelujaksojen oppimistehtävän sisältöä sekä muuttamalla harjoittelujaksojen oppimistehtävä paritehtäväksi. Kirjaamista on myös kehitetty laatimalla uudet kirjaamisohjeet. Tulevaisuuden suuri haaste on kirjaamiskäytänteiden kehittäminen atk-pohjaisiksi. Haasteena on eri opintojaksoilla hankitun osaamisen siirtäminen käytäntöön ja juuri tätä prosessia tehtävä tukee. Kuinka hyvin tavoite toteutuu, voidaan arvioida jatkossa ja kehittää opintojaksojen integrointia harjoitteluun. Opiskelijoille on hyvä painottaa kirjaamisen merkitystä, koska se on asia, jonka hallinta on olennaista työelämässä.

6.2.6 Harjoittelua tukevat opinnot

Huomioitavaa harjoittelua tukevien opintojaksojen kehittämisessä on käytännöllisyyden lisääminen. Opinnoissa kannattaa miettiä, kuinka paljon voitaisiin lisätä harjoitteluasiakkaita eri opintojaksoihin ja mistä näihin tarkoituksiin asiakkaita hankitaan. Opiskelijat ilmeisesti kokevat, että ohjatut harjoitukset opiskelijaryhmän kesken eivät anna tarpeeksi valmiuksia oikeisiin asiakastilanteisiin.

Opiskelijoille olisi hyvä selvittää, että harjoittelu on paikka, jossa asioita harjoitellaan eikä niitä tarvitse täysin osata. Teorian ja harjoittelun integroiminen samanaikaiseksi

toiminnaksi muuttaa totuttua järjestystä siitä, että ensin opetellaan asia teoriassa ja sitten käytännössä. Samanaikaisuus konkretisoi heti teoriaopintoja ja voi toimia motivoijana sekä ongelmanratkaisutaitojen kehittäjänä.

6.2.7 Harjoittelun tavoitteet

Harjoittelun tavoitteet eivät ilmeisesti tue opiskelijoiden motivaatiota. Tavoitelomakkeet luultavasti jäävät tasolle, jossa tavoitteet eivät konkretisoidu tai muutu henkilökohtaisiksi. Opiskelijoiden yksilöllisten tavoitteiden parempi huomioiminen tukisi opiskelijoiden oppimista.

Positia harjoittelussa on aiheuttanut opiskelijoille stressiä se, että kaikilla harjoittelujaksoilla asiakkaat eivät ole vastanneet niitä tavoitteita, joita harjoittelulle on asetettu. Esimerkiksi diabeetikoiden jalkaongelmien hoito harjoittelussa diabeetikoita on ollut vähemmistö. Diabeetikoita on vaikea hankkia Positiaan asiakkaiksi. Jatkossa on järkevää jo opetussuunnitelmatasolla miettiä, mitkä harjoittelut toteutuvat muualla kuin Positiasa.

6.2.8 Ammatillinen kehittyminen

Suuri haaste koulutukselle on, että opiskelija saa koulutuksesta valmiudet työelämään. Toisaalta koulutus myös kehittää työelämää tuomalla uusia toimintatapoja käyttöön. Jalkaterapeuttien työelämän vaatimukset ovat osittain epäselvät sillä ammatinkuva on yhä muutoksessa eikä ole täysin vakiintunut. Koulutuksessa tulisi nähdä tulevaisuuteen, että koulutuksen tuomat valmiudet vastaavat myös tulevaisuuden vaateita.

Positia on pyrkinyt luomaan toimintakonsepteja, jotka uudistaisivat työelämää ja monipuolistaisivat jalkaterapeuttien työtä. Opiskelijat saattavat kokea, että he eivät harjaannu opiskelun aikana toimimaan näiden mallien mukaisesti ja työelämän erilaiset

toimintatavat saavat heidät muuttamaan toimintaansa yksipuolisemmaksi. Koulutuksessa ja harjoittelussa tulisi kehittää toimintatapoja edelleen ja miettiä keinoja, miten toimintatavat saataisi paremmin juurrutettua työelämään. Ammattikorkeakoulut ovat Suomessa oikeastaan ainoat jalkaterapian työelämää kehittävät organisaatiot, joten koulutuksella on suuri vastuu tässä asiassa.

7 Pohdinta

7.1 Kehittämistyön luotettavuus

Kaikessa tutkimustyössä on keskeistä tutkimuksen luotettavuus, jota kuvataan validiteetti ja reliabiliteetti käsitteillä. Validiteetti on mittarin kykyä mitata sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. Kyselytutkimuksissa siihen vaikuttaa se, miten onnistuneita kysymykset ovat, saadaanko niiden avulla ratkaisu tutkimusongelmaan. (Heikkilä 2001: 28–29; 177-179.) Toisin sanoen validiutta arvioidaan siinä, miten tutkija on onnistunut operationalisoimaan teoreettiset käsitteet arkikielen tasolla. Käytetty mittari on olennainen osa tutkimuksen validiutta. (Vilkkä 2007: 150.)

Tähän kehittämistyöhön liittyvässä kartoituksessa mittari kehitettiin itse tutkimusta varten eli sitä ei oltu käytetty aiemmin eikä sitä myöskään esitestattu. Mittarin käsitteet määriteltiin taustateoriasta yksinkertaistaen ja pyrittiin löytämään opiskelijan harjoittelua määrittelevät keskeiset asiakokonaisuudet ja kehittämisalueet. Koska kyselylomaketta ei esitestattu, se heikentää mittarin luotettavuutta, mutta toisaalta vastaajat eivät vastaustilanteessa joutuneet kysymään apua eikä aineiston käsittelyssä vastauksissa ollut epäloogisuuksia. Muutamia tyhjiä vastauksia oli avoimissa kysymyksissä lomakkeen lopussa enemmän, joten osa vastaajista luultavasti piti lomaketta turhan pitkänä.

Kartoituksessa pyrittiin lisäämään luotettavuutta käyttämällä kyselylomakkeessa erilaisia kysymyksiä. Samasta aiheesta kysyttiin mielipidekysymyksellä ja / tai monivalinta-kysymyksellä ja avoimella kysymyksellä. Vastaukset eri kysymystyypeissä olivat erittäin samankaltaisia sekä täydensivät ja tarkensivat hyvin vastauksia. Näin kerätty määrällinen ja laadullinen aineisto olivat samankaltaisia ja lisäsivät luotettavuutta.

Kartoituksen luotettavuutta lisää hyvä vastausprosentti oli (90%). Otos sisälsi kaikki jalkaterapeuttiopiskelijat, jotka ovat harjoitelleet Positiassa ja jotka aineiston keruun aikoihin opiskelivat Metropoliasa. Täten tulokset voidaan yleistää koskemaan Metropoliasa opiskelevia jalkaterapeuttiopiskelijoita.

Kehittämisehdotukset nostettiin kerätystä aineistosta esille siten, että keskeisiksi tuloksiksi valittiin ne mielipidekysymykset, joissa keskiarvo jäi Osgoodin asteikolla heikoksi (ka. alle 3). Avoimissa kysymyksissä kehittämisehdotukset nostettiin esille sen, mukaan, missä oli eniten mainintoja. Toisaalta huomioitiin ja esille nostettiin myös maininnat, joita oli vain vähän, mutta ne olivat sellaisia, että asia on selkeä puute tai kriittinen asia. Kehittämisehdotusten laadinnassa on noudatettu harkintaa ja asiantunteudesta sekä pyritty realistisiin ja toteutuskelpoisiin ehdotuksiin.

7.2 Kehittämistyön eettisyys

Tutkimusprosessin aikana tavoitteena on mahdollisimman objektiivinen tutkimus. Pyritään puolueettomuuteen tutkimusprosessissa sekä tutkimustuloksissa. (Vilkkä 2007: 16.) Tämän opinnäytetyön kartoituksessa objektiivisuuteen vaikutti se, että kyselyn toteuttaja oli opiskelijoiden opettaja. Tutkija ja tutkittavat olivat siis tuttuja keskenään ja heillä on omat roolinsa oppilaitoksessa. On vaikea arvioida sitä vaikuttiko tämä vastaajiin siten, että joku heistä olisi vastannut lomakkeeseen miellyttäväkseen tai ajatellen kuin koetilanteessa, mikä on oikea vastaus. Vastaaminen opiskelijoilla oli vapaaehtoista ja sitä painotettiin, ettei vastaajia voi tunnistaa aineistosta.

Kartoituksessa vastaajilta kysyttiin ainoastaan harjoitteluun liittyviä asioita. Kyse ei ollut arkaluonteisista asioista. Perustietoja ei kysytty sen takia, ettei niiden perusteella voi tunnistaa vastaajia. Tämä siksi, koska vastaajissa oli miehiä ainoastaan muutama ja suhteellisen pienissä opiskelijaryhmissä on vastaaja helppo tunnistaa esimerkiksi aiemman koulutuksen perusteella.

Kehittämistehtävän tarkoituksena oli kehittää jalkaterapeuttikoulutusta. Tehtävä siis hyödyttää myös kartoitukseen vastanneita. Kehittämisehdotuksista on keskusteltu koulutusohjelmaryppään opettajien kokouksessa, jolloin työ on ollut vapaasti kommentoitavissa ja ehdotukset on otettu yhteiseen keskusteluun ja kehittämisehdotuksista voivat hyötyä myös muut kuin jalkaterapian koulutusohjelma.

7.3 Tulosten tarkastelua

Tähän kehittämishankkeeseen kuuluneen kartoituksen tulokset noudattelivat melko tarkasti aiempia ammattikorkeakouluopiskelijoille tehtyjen tutkimusten tuloksia tietyissä asioissa. Jalkaterapeuttiopiskelijat toivoivat lisää harjoittelua ja käytäntöläheisyyttä opintoihin sekä kokivat, että harjoittelu ei täysin vastaa työelämää. Tulos on samansuuntainen kuin esimerkiksi Stenström ym. omassa tutkimuksessaan esittävät (Stenström ym. 2004: 114-124).

Jalkaterapeuttiopiskelijat luultavasti kokevat koulutuksen ja työelämän ristiriidan aika voimakkaana, koska julkinen terveydenhuolto on hitaasti muuttanut jalkojenhoitajien vakansseja jalkaterapeuttien vakansseiksi. Tämä näkyy myös julkisen terveydenhuollon työtehtävissä siten, että kaikkea jalkaterapeuttien osaamista ei käytetä hyödyksi. Vastaavasti joissakin julkisen sektorin työpaikoissa vaaditaan osaamista tietyiltä osa-alueilta, joita opiskelijat ehkä ajattelevat hallitsevan heikosti. Jalkaterapian haaste on tulevaisuudessa se, miten ala pystyy profiloitumaan suomalaisessa terveydenhuollossa. Jalkaterapia on suhteellisen uusi ja tuntematon ala niin päättäjille kuin asiakkaillekin.

Yleisesti on tärkeää, että ammattikorkeakoulut säilyvät kiinteän yhteyden työelämään ja käytäntöön. Opiskelijoilla on selvä toive käytännön harjoittelun lisäämiseksi. Kärjistetyksi voidaan sanoa, että opiskelijat odottavat ammattikorkeakouluopinnoilta käytäntöä, mutta saavat teoriaa. Tämä asia nousi esille myös tässä työssä. Opiskelijat mainitsivat useassa eri yhteydessä toiveen käytännön lisäämiseksi. Saattaa kuitenkin olla, että ongelma ei sinänsä ole käytännön vähyys vaan siinä, miten teoria ja käytäntö yhdistetään. Opiskelijat tuntuvat yhä erottavan ne tiukasti toisistaan, vaikka rajanteko on keinoitekoista. Voidaan myös kysyä onko tarpeellista hallita esimerkiksi johonkin hoitomenetelmään liittyvä teoria täysin ennen harjoittelua vai voitaisiinko mieltää, että teoria tukee käytännön oppimista ja myös päinvastoin.

Kilpiläisen mukaan opiskelijat kokevat ammatillisen toiminnan itselleen tärkeäksi, mutta tämä ei heidän mielestään korostu tarpeeksi opetuksessa ja ohjauksessa. Opiskelijat kokevat ja käsittävät tieteellisen toiminnan epämääräisenä, liian abstraktina ja osittain tarpeettomana. Tavoitteena on, että pedagoginen laatutaso on kytköksissä työ- ja elinkeinoelämään. Koulutuksessa ja työelämässä työmuotojen tulee olla mahdollisimman yhtäläisiä, jotta työelämä voi uudistua ja kehittyä. Lähtökohtana opiskelulle voidaan pitää sitä, että opiskelija saa valmiuksia kehittää omaa osaamistaan valmistumisen jälkeenkin. Tärkeintä on koulutuksessa alkuun saatetun kehittymisprosessin jatkuvuus ja nousujohteisuus myös työelämässä. (Kilpiläinen 2003, 129-139, 30-31.)

Valmistuvilta ammattikorkeakouluopiskelijoilta kerätään opintojen päättyessä Opalapaute. Opalassa on kaksi harjoitteluun liittyvää kysymystä. Metropolia ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden vuoden 2008 valmistuneista opiskelijoista 50,6 % oli osittain samaa mieltä, että harjoittelun aikana saama ohjaus oli ollut riittävää. 32,4 % opiskelijoista oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa, joka on muutaman prosenttiyksikön heikompi kuin kaikkien Suomen koulutusalojen tulos yhteensä. 51 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että harjoittelun työtehtävät ovat tukeneet oppimista. Tulos on hieman heikompi verrattuna kaikkiin Suomen koulutusaloihin. (Opala ammattikorkeakoulujen palautejärjestelmä.) Opalan tulos ei sinänsä ole heikko sosiaali- ja terveystieteillä, mutta täysin tyytyväinen tähän ei voi olla, koska sosiaali- ja terveystieteiden

opiskelu pääsääntöisesti tähtää johonkin tiettyyn työtehtävään. Toki sosiaali- ja terveysalalla työelämä on muutoksessa ja työelämän vaatimukset muuttuvat koko ajan.

Metropolia ammattikorkeakoulun yhdeksi strategiseksi päämääräksi on kirjattu Suomen laadukkain opetus (Metropolian strategiset päämäärät). Tässä opinnäytetyössä kartoituksesta nousseet kehittämis ehdotukset nostettiin esille, jos opiskelijat selvästi olivat tyytymättömiä johonkin harjoittelun osa-alueeseen. Jos kuitenkin pyritään täyttämään asetettu strateginen päämäärä, tulee miettiä, onko mikä taso riittävä. Voidaan pohtia, missä kulkee se raja, jolloin tietty asia vaatii kehittämistä.

Opettajana opiskelijoiden kokemus siitä, että kirjalliset työt aiheuttavat liikaa kuormitusta, ei ole yllättävä. Useimmilla opintojaksoilla tyytymättömyyttä aiheuttavat tehtävät ja niiden kiireiset aikataulut. Harjoittelussa on varattu kirjallisten töiden tekemiseen (kirjaaminen, oppimistehtävä jne.) tunti päivässä, mikä ei välttämättä ole kaikille opiskelijoille riittävä. Tällöin kirjalliset työt jäävät myös harjoittelupäivän illoille. Opiskelijoiden illat saattavat kuitenkin olla hyvinkin kiireisiä työnteon, harrastusten ja oman sosiaalisen elämän takia. Mielestäni sen sijaan, että tulisi miettiä töiden vähentämistä tällaisen palautteen edessä, kannattaisi kuitenkin keskittyä siihen, että tarkasteltaisiin sitä, miten kukin tehtävä edistää oppimista ja voitaisiinko niitä kehittää enemmän oppimista edistävään suuntaan. Yhteiskunnan haaste puolestaan on se, miksi opiskelijat joutuvat käymään niin paljon töissä opiskelun ohella.

Harjoittelu itsessään saattaa tuntua jännittävältä ja kuormittavalta siihen liittyvän ennalta arvaamattomuuden takia. Asiakastilanteet ovat uusia kokemuksia ja jatkuvasti muuttuvia eikä niihin aina voi täysin valmistautua aivan kuten työelämässäkin. Vuorovaikutustilanteet voivat tuntua haastavilta ja roolin muuttuminen opiskelijasta jalkaterapeuttiharjoittelijaksi saattaa olla stressaavaa. Vaikka harjoittelu koetaan kuormittavaksi, se voi olla hyvin onnistunut. Voidaan pohtia, missä menee kuormittavuuden kohdalla raja, milloin kuormittavuus muuttuu oppimista estäväksi.

Mielenkiintoista olisi selvittää, mitä kehittämissuunnitelmia muiden koulutusohjelmien kuin jalkaterapian opiskelijat ehdottavat Position harjoittelulle. Moniammatillisuuden toteutumien harjoittelussa on yhä iso haaste ja tulisi selvittää, mitkä asiat organisaatiossa tukevat moniammatillista toimintaa ja mitkä koetaan estävän sitä. Voidaan pohtia, onko esimerkiksi opetussuunnitelmatasolla mahdollista edistää moniammatillisuutta. Metropolia ammattikorkeakoulussa on Suomen laajin eri ammattien kirjo kuntoutusalalla ja mahdollisuudet sitä kautta moniammatilliseen työskentelyyn ovat paremmat kuin missään muualla.

Lähteet

Alsop, A. 2000. Continuing professional development. Yhdysvallat: Blackwell Science Ltd.

Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351.

Collin, K. 2007. Työssä oppiminen. Teoksessa Collin, K. - Paloniemi, S. (toim.). Aikuiskasvatus tieteenä ja toimintakenttinä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Diabeteksen käypä hoito. Verkkodokumentti.

<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/naytaartikkeli/tunnus/hoi50056>

Luettu 18.10.2010.

Gillespie, P. - Lerner, N. 2004: The Allyn and Bacon guide to peer tutoring. Yhdysvallat: Pearson Education.

Hatakka, T. – Nyberg, R. 2009: Turvallinen oppimisympäristö ammatillisessa koulutuksessa. Opettajankoulutuksen kehittämishanke. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu.

Heikkilä, Tarja 2001: Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Helakorpi S. - Olkinuora A. 1997: Asiantuntijuutta oppimassa. Porvoo: WSOY.

Isokorpi, T. 2009. Aikuisopiskelijan ohjaajan jaksaminen ja voimaantuminen. Teoksessa Lätti, M. - Putkuri, P. (toim.). Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan. Joensuu: Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulu.

Janhonen, S. - Vanhanen-Nuutinen, L. 2005. Kohti asiantuntijuutta. Vantaa: WSOY.

Kilpiläinen, S. 2003. Odotetaan käytäntöä ja saadaan teoriaa. Rovaniemi: Lapin Yliopisto.

Konkola, R. 2003. Yhdessä kehittäen. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia.

Koskinen, H. 2001. Eläinlääketieteellisen tiedekunnan toisen vuosikurssin opiskelijoiden näkemykset opettajatuutoritoiminnasta vuosilta 2000 ja 2001. Helsinki: Helsingin Yliopisto Eläinlääketieteellinen tiedekunta.

Kotila, H. 2003. Oppimiskäsitykset ammattikorkeakoulutuksessa. Teoksessa Kotila, H. (toim.). Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki: Edita.

Kylmä, J. - Juvakka, T. 2007: Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita.

Lehtinen, E. - Jokinen, T. 1996: Tutor. Itsenäistyvän oppijan ohjaaja. Jyväskylä: PS-viestintä Oy.

Lämsä, A. 2005. Matkalla kohti holistista hoidon oppimista – harjoittelu terveystieteen koulutuksen kokonaisuudessa ennen ammattikorkeakoulua. Teoksessa Hulkko, P., Salonen, P. & Varmola, T.. Harjoittelun juurilla. Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoulu.

Metropolian opinto-opas 2005-2010. Verkkodokumentti. <http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php> Luettu 18.10.2010.

Metropolian strategiset päämäärät. Verkkodokumentti. <http://www.metropolia.fi/tietoa-metropoliasta/> Luettu 5.11.2010.

Metsämuuronen, J. 2001: Sosiaali- ja terveystieteen tulevaisuutta etsimässä. Helsinki: International Methelp Ky.

Opala ammattikorkeakoulujen palautejärjestelmä. Verkkodokumentti. <http://opala.pkamk.fi/OpalaPublicReport/settings.do?unit=10065&editunit=1> Luettu 18.10.2010.

Pohjola, P. 2007. Taito, toiminta ja taustatieto. Teoksessa Kotila, H. - Mutanen, A. - Volanen, M. V. (toim.) Taidon tieto. Helsinki: Edita.

Pohjonen, P. 2005. Työssäoppiminen. Keuruu: PS-kustannus.

Raij, K. 2003. Osaamisen tuottaminen ammattikorkeakoulun päämääränä. Teoksessa Kotila, H. (toim.). Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki: Edita.

Ruohotie, P. 2001. Ammatillista kehittymistä edistävät itsesäätelyvalmiudet. Teoksessa Honka, J. - Lehtinen, M. - Honka, U. (toim.) Ammattikasvatuksen uudet tuulet - vaikutteita AERA 2001 konferenssista. Tampereen yliopisto ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus Hämeen ammattikorkeakoulu. Hämeenlinna.

Salo, I. 2006. Harjoittelu – rutiinioppimista vai uudistavaa oppimista? Teoksessa Salonen, P. (toim.). Aineksia onnistuneeseen harjoitteluun. Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoulu.

Salo, I. 2006. Teoriaa ja käytäntöä onnistuneessa paketissa. Teoksessa Salonen, P. (toim.). Aineksia onnistuneeseen harjoitteluun. Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoulu.

Sarajärvi, A. 2003. Käytännön harjoittelu oppimisympäristönä. Teoksessa Kotila, H. (toim.). Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki: Edita.

Stenström, M-L. - Laine, K. - Valkonen, S. 2004. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden sijoittuminen työelämään. Teoksessa Tynjälä, P. - Välimaa, J. - Murtonen, M. (toim.) Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Tynjälä, P. 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Tynjälä, P. 2007. Integratiivinen pedagogiikka osaamisen kehittämisessä. Teoksessa Kotila, H. - Mutanen, A. - Volanen, M. V. (toim.) Taidon tieto. Helsinki: Edita.

Vehviläinen, S. 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Gaudeamus.

Vesterinen, M-L. 2002. Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittymistä ammattikorkeakouluissa. Liestuore: Jyväskylän yliopisto.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki: Tammi.

Metropolia ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen ko
Matti Kantola

Kysely harjoittelun kehittämiseksi

Jalkaterapian koulutusohjelmassa yhtenä keskeisenä kehittämiskohteena on ollut harjoittelun kehittäminen. Tätä kehittämistehtävää varten halutaan kuulla mielipiteitä harjoittelusta jalkaterapeuttiopiskelijoilta, jotka ovat harjoitelleet Positiassa. Mielipiteitä käytetään keskeisten kehittämisalueiden tunnistamiseen ja pohjana kehittämis ehdotuksille.

Jalkaterapian koulutusohjelman harjoittelun kehittämistyötä tekee sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelman ryhmän SYA607S6 opiskelija Matti Kantola opinnäytetyönään. Lisätietoa työstä saa häneltä (matti.kantola@metropolia.fi).

Kyselyyn osallistuvat kaikki tällä hetkellä jalkaterapian koulutusohjelmassa opiskelevat opiskelijat, jotka ovat harjoitelleet Positiassa. Lomakkeet jaetaan suoraan vastaajille ja palautetaan vastaamisen jälkeen tutkijalle. Kerätty aineisto käsitellään luottamuksellisesti ja nimettömästi eikä aineistosta voi tunnistaa vastaajia. Kerätty aineisto säilytetään asianmukaisesti. Vastaaminen kyselyyn on vapaaehtoista ja siihen menee aikaa noin 15 minuuttia. Jokaisen vastaajan mielipide on erittäin tärkeä tutkimuksen onnistumiseksi ja opiskelijoiden mielipiteiden selvittämiseksi.

Vastausohje

Rengastakaa kysymysten kohdalla omaa näkemystänne parhaiten vastaavan vaihtoehdon numero tai lisätkää rasti näkemystänne parhaiten vastaavan vaihtoehdon edellä olevaan ruutuun. Avoimissa kysymyksissä vastaus kirjoitetaan sille varattuun tilaan.

1 Perustiedot

- 1.1 Opiskeluryhmäni on SJ07S1
 SJ08S1

2 Positia oppimisympäristönä

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

2.1 Vastaanottotilat soveltuvat harjoitteluun

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

2.2 Jalkaterapian hoitoyksiköt soveltuvat harjoitteluun

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

2.3 Plinttiluokat soveltuvat harjoitteluun

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

2.4 Välinehuolto soveltuu harjoitteluun

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

2.5 Jalkaterapiassa käytettävät välineet soveltuvat harjoitteluun

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

2.6 Jalkaterapiassa käytettävät tarvikkeet soveltuvat harjoitteluun hyvin

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

2.7 Tilojen käyttöön annetut ohjeet ovat

epäselvät   1   2   3   4   5   *selkeät*

2.8 Yhteiset käytänteet Positiassa ovat

epäselvät   1   2   3   4   5   *selkeät*

2.9 Mitä kehitettävää Positian oppimisympäristössä mielestäsi on?

---

3 Asiakkaat

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

3.1 Asiakkaiden vaivat ja ongelmat ovat

yksipuolisia   1   2   3   4   5   *monipuolisia*

3.2 Asiakkaat ovat iältään

liian samanikäisiä   1   2   3   4   5   *eri-ikäisiä*

3.3 Asiakkaita hoitaessani pystyn käyttämään eri hoitomenetelmiä

yksipuolisesti   1   2   3   4   5   *monipuolisesti*

3.4 Positian harjoittelussa asiakaskontakteja on

- sopivasti
- liian vähän
- liian paljon

3.5 Mitä kehitettävää Positian asiakkaiden määrässä ja laadussa mielestäsi on?

---

4 Ohjaus

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

4.1 Ohjaus harjoittelussa on

ei asiantuntevaa   1   2   3   4   5   *asiantuntevaa*

4.2 Saan työstäni palautetta

liian vähän   1   2   3   4   5   *riittävästi*

4.3 Annettu palaute on luonteeltaan

ei kannustavaa   1   2   3   4   5   *kannustavaa*

4.4 Ohjaus huomioi minut oppijana yksilöllisesti

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

4.5 Ohjaajien ja opiskelijoiden yhteistyö toimii

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

4.6 Saan harjoittelussa ohjausta

- riittävästi
- liian vähän
- liian paljon

4.7 Itsenäistä työskentelyä harjoittelussa on

- riittävästi
- liian vähän
- liian paljon

4.8 Mitä kehitettävää Positian ohjauskäytänteissä mielestäsi on?

---

5 Vertaistuutorointi

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

5.1 Vertaistuutorina toimiminen oman ryhmän opiskelijoille lisää ammatillista osaamistani

vähän   1   2   3   4   5   *paljon*

5.2 Asiakastilanteissa oman ryhmän opiskelijoiden välinen vertaistuutorointi toimii

huonosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

5.3 Vertaistuutorina toimiminen nuoremmalle ryhmälle lisää ammatillista osaamistani

vähän   1   2   3   4   5   *paljon*

5.4 Vanhemman ryhmän vertaistuutorin ja ohjattavan opiskelijan välinen yhteistyö toimii

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

5.5 Opiskelijoiden välinen työnjako toimii

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

5.6 Mitä kehitettävää harjoitteluissa tapahtuvassa vertaistuutoroinnissa ja opiskelijoiden yhteistyössä mielestäsi on?

---

6 Harjoittelun ajoitus ja kuormittavuus

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

6.1 Harjoittelujaksot ajoittuvat lukukausien muuhun opetukseen

epäsopivasti   1   2   3   4   5   *sopivasti*

6.2 Harjoittelujaksojen pituus on ollut   sopiva
 liian lyhyt
 liian pitkä

6.3 Harjoittelujaksot ovat kuormittavuudeltaan   sopivia
 liian keveitä
 liian kuormittavia

6.4 Mitä kehitettävää harjoittelujaksojen ajoituksessa, pituudessa ja kuormittavuudessa mielestäsi on?

---

7 Harjoittelua tukevat opinnot

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

7.1 Harjoittelua edeltävät opinnot antavat jalkaterapian menetelmien käyttöön taitoja

liian vähän   1   2   3   4   5   *riittävästi*

7.2 Harjoittelua edeltävät opinnot antavat erilaisten asiakkaiden kohtaamiseen taitoja

liian vähän   1   2   3   4   5   *riittävästi*

7.3 Pystyn käyttämään osaamistani harjoittelussa

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

7.4 Harjoittelussa oppimani ja tietopuoleinen opetus on keskenään

ristiriitaista   1   2   3   4   5   *yhdenmukaista*

7.5 Mitä kehitettävää harjoittelua tukevissa opinnoissa mielestäsi on?

---

8 Harjoittelun tavoitteet

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

8.1 Harjoittelun tavoitteet ovat harjoitteluissa

epäselvät   1   2   3   4   5   *selkeät*

8.2 Harjoitteluille annetut tavoitteet vastaavat omia oppimiselleni asettamia tavoitteitani

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

8.3 Mitä kehitettävää harjoittelun tavoitteissa mielestäsi on?

---

9 Ammatillinen kehittyminen

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

9.1 Harjoittelu Positiassa tukee ammatillista kehittymistäni

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

9.2 Pystyn käyttämään Positian harjoitteluissa hankkimiani taitoja työelämässä

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

9.3 Harjoittelu Positiassa vastaa jalkaterapian työelämää

heikosti   1   2   3   4   5   *hyvin*

9.4 Miten ammatillista kehittymistä harjoittelussa voisi mielestäsi kehittää?

---

10 Nimeä kolme tärkeintä kehittämisaluetta Positian harjoittelussa

1. _____

2. _____

3. _____